

בצילא דמהימנותא

בקודש פנימה • דברי תורה • שיחות קודש

פר' וישב • יט - כג כסלו

תשפ"ד • שנה כ"ד • גליון י (אלף ר"י)

החבר ישראל נ"י ב"ר שלמה בעלז מפעיה"ק, עם ב"ר דוד יוסף הרשקוביץ מלונדון, ולחתן יוסף נחמ"י נ"י ב"ר שלום יעקב בריל מב"ב, עם ב"ר שלמה מאיר גרוסברגר מפעיה"ק) - בירך כ"ק מרן שליט"א. אח"כ זמרו "יה אכסוף".

אח"כ נערך שמחת השלום זכר לבן הר"ר אשר בריכטא מקרית הבעש"ט (בהג"ר שמואל מפעיה"ק, וח"ר חיים שמעון הרבסט מק. הבעש"ט), להר"ר יקותיאל יהודה ווינברגר מפעיה"ק (בה"ר נפתלי מפעיה"ק, וחה"ר ישכר דוב אליאס מפעיה"ק), ולהר"ר יקותיאל יהודה ארנפלד מפעיה"ק (ב"ר שמואל צבי מפעיה"ק, וחה"ר שמעלקא שר מנהל בית חינוך לבנות בית חנה פעיה"ק). ועברו הקהל לקבל פירות.

שב"ק פר' וישלח ויצא י"ט כסלו

קבלת שבת התפלל לפני העמוד - הרה"ג ר' אריה יהודה בלומנטל מנה"ר בישיבה"ק פעיה"ק.

בזמירות בשוה"ט התכבדו, כל מקדש - הרה"ח ר' גבריאל גרוסברגר מפעיה"ק, מה ידידות - הרה"ח ר' יונה טהלר מרחובות. וזמרו תנו שבח

בברכת המזון על הכוס התכבד - הגאון רבי ירמיה כהן שליט"א אב"ד פאריז. שבע ברכות (לחתן החבר אפרים פישל נ"י בה"ר אביגדור חיים מנדל מפעיה"ק, עם ב"ר משה דוב שנק מפעיה"ק, לחתן החבר שמעון נ"י בה"ר בנימין שר מנהל ת"ת דרכי אבות בקרית צאנו טבריה, עם ב"ר מאיר צבי בלומנטל מנהל ישיבה"ק לצעירים שפע חיים בב"ב, לחתן

תוכן הפלפול שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

סברי תכשיט הוא ודלמא שלפא ומחויא ליה ואתא לאתויי, ורבי אליעזר סבר מאן דרכה למיפק בעיר של זהב אשה חשובה ואשה חשובה לא שלפא ומחויא עי"ש. וי"ל דהשאלה היתה הלכתא כמאן. אלא דאכתי תמוה מהו שייכות שאלה זו להך קראי. ואפ"ל בדרך דרוש, בהקדם מה שביאר כ"ק מרן אאדמו"ר וצללה"ה (בדרוש לפרשתן) דברי הגמ' בשבת (דף קל"ח ע"א) מתקיף לה רב ששת מי איכא מידי דרבנן מחייבי חטאת ורבי אליעזר שרי לכתחילה. מתקיף לה רב יוסף אלמה לא, הרי עיר של זהב דרבי מאיר מחייב חטאת ורבי אליעזר שרי לכתחילה, מאי היא, דתניא לא תצא אשה בעיר של זהב ואם יצאה חייבת חטאת דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים לא תצא ואם יצאה פטורה, רבי אליעזר אומר יוצאה אשה בעיר של זהב לכתחילה, רבי מאיר קמפלגי רבי מאיר סבר משאוי הוא, ורבנן

במדרש תנחומא עה"פ ותצא דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ, ילמדנו רבינו מהו שתצא אשה בעיר של זהב בשבת, כך שנו רבותינו לא תצא אשה בעיר של זהב ולא בטבעת שיש עליה חותם ולא במחט שאינה נקובה ואם יצאה בהן לדה"ר חייבת חטאת, אבל לתוך חצרה פטורה, וראוי לבאר שייכות שאלה זו להך קראי.

ובעיקר שאלת המדרש יל"ע במאי נסתפק, הרי משנה מפורשת בשבת (דף נ"ז ע"א) במה אשה יוצאה ובמה אינה יוצאה וכו', ולא בעיר של זהב וכו'. ובגמ' (דף נ"ט ע"ב) תניא לא תצא אשה בעיר של זהב ואם יצאה חייבת חטאת דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים לא תצא ואם יצאה פטורה, רבי אליעזר אומר יוצאה אשה בעיר של זהב לכתחילה, במאי קמפלגי רבי מאיר סבר משאוי הוא, ורבנן

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר משה בן מוה"ר שמואל רפאל רייך ז"ל

תנצבה.

שם כ"ק א"א שמצא כן ברש"ש (שם דף נ"ט ע"ב ד"ה רמ"ס) שדרך בזה.

והגם אמנם דפשטות סוגיית הגמרא דלעיל לא משמע הכי, דקאמר 'רבי מאיר סבר משוי הוא ורבנן סברי תכשיט הוא דילמא שלפא ומחויא ליה ואתיא לאתויי', משמע דנחלקו בעצם אם משוי הוא או תכשיט הוא, הנה זה באמת סברת המקשה כאן, ואבוי מחדש מהלך אחר בשיטתו של רבי מאיר וכנ"ל.

על פי זה מתורץ מה שהקשה העץ יוסף על המדרש תנחומא הנ"ל, דקאמר 'ואם יצאה במחט שאינה נקובה חייבת חטאת', דהרי משנה ערוכה היא באין חולק (שבת דף נ"ז ע"א) ואם יצאת במחט שאינה נקובה אינה חייבת חטאת עיי"ש. ולהאמור י"ל דס"ל להתנחומא דאף במחט שאינה נקובה מאחר שאמרו חכמים לא תצא, אם יצאה בהן לרה"ר חייבת חטאת, דאתי איסור דרבנן ומשוי עלה כמשאוי.

והנה בשאגת אריה (סימן מ"א) הקשה על מ"ש רש"י דאיסור כל תוסף משוי ליה כמשאוי, מהא דאמר (מנחות דף ל"ז ע"ב) מאי בינייהו דת"ק ורבי ישמעאל אם ארבע ציציות מצוה אחת או ארבע מצוות, דרב הונא איכא בינייהו, דאמר רב הונא היוצא בטלית שאינה מצוויצת כהלכתה בשבת חייב חטאת, כלומר ואם הטיל לג' ולא לד', לרבי ישמעאל הוי כהלכתה, ופטור, דהא מכל מקום ג' מצוות מיהא איכא, והרי בהטיל לג' ולא לד' עובר על כל תגרע, ואם כן לדברי רש"י חייב חטאת נמי לרבי ישמעאל, דאתי איסור כל תגרע ומשוי להו למשאוי עיי"ש. ויש לתרץ דרש"י לא כתב דהאיסור משוי כמשאוי אלא לגבי תפילין שאינן מלבוש בעצם, רק מחמת שהדרך להניחן למצוה יש על זה תורת מלבוש, ולכן כשיש איסור בדבר לא אמרינן שבהנחתן משוי ליה מלבוש אלא הוי משאוי, משא"כ בטלית שהוא מלבוש מצד עצמותו לא נפקע תורת מלבוש בגלל האיסור.

אמר ליה אבוי מי סברת רבי אליעזר אדרבי מאיר קאי דאמר חייבת חטאת, אדרבנן קאי דאמרי פטור אבל אסור ואמר להו איהו מותר לכתחילה. ובתוספות (ד"ה מי סברת) כתבו לא ידע רבי מאי קמשני עכ"ל (ועי' במסוה"ש). ומפורש יותר בתוספות הרא"ש, תימה מאי קא משני אכתי רבי מאיר מחייב חטאת ורבי אליעזר שרי לכתחילה וכו' עיי"ש. עוד צריך לבאר במאי פליגי רבי מאיר וחכמים אם הוי משאוי או תכשיט, דלא מסתבר שנחלקו במציאות אם אשה יוצאת ומתקשטת בזה או לא.

וי"ל ע"פ המבואר ברש"י (עירונין דף צ"ה ע"ב ד"ה תנא קמא) בהא דאמרינן בטעמא דת"ק דהמוצא תפילין בשבת מכניסין זוג זוג דס"ל דשבת זמן תפילין הוא, דכיון דזמן תפילין הוא אתי איסור כל תוסף ומשוי ליה כמשאוי עיי"ש, ובמנחת חינוך (מצוה שי"ג אות י"ד) צידד דגם איסור דרבנן כיון שחכמים אסרו לא הוי מלבוש והוא משאוי עיי"ש, לפי"ז י"ל דהיינו טעמא דרבי מאיר דלפי שגזרו חכמים שלא לצאת בשבת דילמא שלפא ומחויא ליה ואתיא לאתויי, לכן אם יצאה חייבת חטאת כי האיסור משוי לה למשאוי (וצ"ל דדוקא בעיר של זהב דאית בה איסורא בכל מקום אפי' בבית מצד גזירת הז"ל דעטרות חתנים כמש"כ המפוי, לכך מחייב ר"מ), וחכמים אומרים לא תצא ואם יצאה פטורה, דלית להו האי סברא שהאיסור דרבנן משוי עלה כמשאוי.

מעתה שתי מחלוקות שונות יש כאן, דרבנן ורבי אליעזר נחלקו אם גזרו חכמים בזה שלא תצא, ורבי מאיר וחכמים נחלקו אם מחמת איסור נעשה תכשיט כמשאוי. והיינו דקאמר אבוי דרבי אליעזר אדרבנן קאי שאומרים לא תצא, וקאמר איהו דיוצאה אשה בעיר של זהב לכתחילה, ורצ"ל דבעיקרם של דברים לא בא אלא לחלוק על חכמים לומר שלא גזרו בזה, ולא נכנס כלל בסברתו של רבי מאיר אם איסור עושה משאוי, ואין כאן מחלוקת בין רבי מאיר ורבי אליעזר. והביא

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר נתן אריה ליב בן מוה"ר אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

וכן במנחת חינוך הנ"ל. ועל כל פנים יש לומר כן בטעמו של רבי מאיר, דלפי שאסרו חכמים לצאת בתכשיט בשבת הוי משאוי וחיבת חטאת.

והבית יצחק שם בתו"ד על מש"כ דמוכח דאיסור דרבנן בשבת לא משוי כמשא מדאורייתא, כתב בקצרה דיש לפלפל בזה לרבי יהודה בסוכה דף כ"ג דס"ל דאיסור דרבנן לא מיקרי ראוי מדאורייתא, עכ"ד עי"ש.

וכוננת דבריו דהנה נודע מה שהאריכו הפוסקים לדון אם איסור דרבנן משווי להיות אינו ראוי מה"ת, ראשון לציון הוא במל"מ (פ"ז מתרומות ה"א) במ"ש הרמב"ם דטמא שאכל תרומה טמאה אע"פ שהוא בלאו אינו לוקה שהרי אינה קדש, וז"ל ויש להסתפק במי שאכל תרומה טמאה מדרבנן אי חייב מיתה ביד"ש, מי אמרי' כיון דתרומה זו טהורה מה"ת שפיר קרינן ביה ומתו כי יחללוהו, או דלמא אף שטומאתה מדרבנן ממעטינן לה ואמרינן פרט לזו שמחוללת ועומדת, ויש לנו הרבה כיו"ב כגון הבא ביאות אסורות מדרבנן דאין המים בודקים את אשתו, ומייתנין לה מדכתיב ונקה האיש מעון, וכן גבי אונס ומפתה אמרי' שאם היתה אסורה עליו מדרבנן שאינו נושאה משום דכתיב ולו תהיה לאשה אשה הראויה לו, וא"כ ה"נ תרומה טמאה מדרבנן ממעטינן לה מקרא דכי יחללוהו וכו', והדבר צריך תלמוד, עי"ש באריכות.

וכתבו המפ"י (שער המלך פ"ח מהל' לולב ה"י. שו"ת חכם צבי סי' ק"ג) דדב"ז אם מה שאינו ראוי מדרבנן הו"ל אינו ראוי מה"ת, פליגי בה תנאי בגמ' סוכה (דף כ"ג ע"א) דתניא העושה סוכתו על גבי בהמה, רבי מאיר מכשיר, ורבי יהודה פוסל, מ"ט דר"י אמר קרא חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים סוכה הראויה לשבעה שמה סוכה וכו', ור"מ הא נמי מדאורייתא מחזא חזיא ורבנן הוא דגזרו בה עיי"ש, דהיינו דר"מ ס"ל דכיון שמה"ת הוי ראוי לשבעה אע"ג דמדרבנן אינו ראוי לשבעה, מ"מ הוי ראוי מה"ת, ור"י ס"ל דכיון דמדרבנן אינו ראוי לשבעה הו"ל אינו ראוי מה"ת, עיי"ש. וי"ל דבכך תליא דב"ז אם איסור דרבנן משווי להיות בגדר משאוי. ועי"ז רמז הבית יצחק דלשיטת רבי יהודה דמה שאינו ראוי מדרבנן הו"ל אינו ראוי מה"ת קשיא על כל הגי דאסרו חכמים דלית איסור דרבנן ולישו

לפי זה בנוגע לעיר של זהב דהוי מלבוש גמור, [ובפרט לשיטת התוספות (שבת דף נ"ט ע"א ד"ה ולא) דהיא כעטרה של זהב שעל הראש], לא אמרינן דהאיסור משוי כמשאוי ולא שייך לומר דמש"ה חייבת חטאת כי האיסור משוי משאוי. וציון כ"ק א"א שמצא בשו"ת בית יצחק (או"ח סימן ו' אות ז') שכתב לדחות כן קושיית השאגת אריה, דנראה ברור שסברת רש"י לא שייך רק בתכשיט דמותר לצאת בו ואם הוא איסור לא הוי תכשיט ומשום הכי הוי כמשא, אבל בלבוש בגד באיסור לא אתי איסור ומשוי למשאוי.

אלא דיש להוכיח דגם במלבוש גמור האיסור משוי למשאוי, מדברי הגמ' (שבת דף ס"א ע"א) דהתם אהא דאם יצא בתפילין אינו חייב חטאת, אמר רב ספרא לא תימא אליבא דמ"ד שבת זמן תפילין הוא, אלא אפי' למ"ד שבת לאו זמן תפילין הוא אינו חייב חטאת, מאי טעמא דרך מלבוש עבידא עיי"ש, משמע דתפילין מלבוש גמור הוא ולא רק משום קיום המצוה, דאל"ה למ"ד שבת לאו זמן תפילין הוא היה ראוי להיות משאוי בשבת, ומשמע דתפילין מלבוש גמור הוא. ועיין בתהלה לדוד (או"ח סי' ש"א סק"ד) שהאריך להביא כמה ראיות דתפילין חשוב כמלבוש גמור עיי"ש. [ועי"ע בשו"ת מהרש"ם (ח"א סי' קמ"ח) שדן בזה באריכות, והוכיח מלשון הזוה"ק (תיקו"ז תיקון כ"א) היא שמלתו לעורו דא משכא דתפילין דאתמר בהון ויעש וגו' כתנות עור וילבישם עכ"ל, הרי שנקראים מלבוש, יעו"ש], לפי"ז מ"ש רש"י דאיסור דכל תוסף משוי לתפילין כמשאוי היינו אע"פ דהוי בגד.

וכן משמע מדברי הפרמ"ג (או"ח א"א סי' י"ג סק"ב, משב"ז סי' ש"א סק"ו) שנסתפק ביוצא במלית של כלאים בשבת, דיש לומר דחייב כרת וסקילה, שאין דרך מלבוש, דאסור הוא עיי"ש, והרי המלית בגד הוא ובכל זאת נסתפק לומר שמחמת האיסור הוי משאוי (ועי"ע שם בא"א סי' ש"א סק"ד).

והנה בבית יצחק שם הקשה לפי"ז על כל הני מתניתין דקתני אינה יוצאה ואם יצאה אינה חייבת חטאת, דלית איסור דרבנן ולישווי כמשא וליחייב חטאת, ומזה הוכיח דאיסור דרבנן בשבת לא משוי כמשא מדאורייתא עיי"ש. אמנם בפרמ"ג (מש"ז סי' ש"א סק"ו) כתב דאף בכלאים דרבנן יש להסתפק,

כמשא וליחייב הטאת.

לפי"ז י"ל דמש"ה המדרש תנחומא דאמר ואם יצאה בהן לרה"ר חייבת הטאת לא תני לה משמיה דרבי מאיר, דהמדרש תנחומא ס"ל דכיון שאסרו חכמים לצאת בתכשיט בשבת תו לא הוי בגדר מלבוש גם מה"ת, וממילא דיש בכך חיוב הטאת, ומזה הטעם סובר דגם במחט שאינה נקובה חייב הטאת. והרי אליבא דר"מ לא יתכן לומר הכי דהרי איהו ס"ל דסוכה ע"ג בהמה מדאורייתא מחזא חזיא ורבנן הוא דגזרו בה, וא"כ אף שגזרו חכמים שלא לצאת כיון דמדאורייתא מחזא חזיא לא נעקר מינה שם מלבוש להיות משאוי להתחייב הטאת, ועכצ"ל דהא דמחייב ר"מ אינו משום דהאיסור דרבנן משוי למשאוי אלא מטעם אחר, עי"ש ברשב"א וראש יוסף, לכך המדרש תנחומא דידן ס"ל דהך טעמא אינו אליבא דר"מ, ודו"ק. עכתו"ד מדברי כ"ק אאמו"ר שהאריך עוד לפלפל בזה בביאור המדרש דידן.

*

נודע מש"כ המהרש"א (יומא דף כ"ח ע"ב) דהא דיעקב נשא את רחל ולא חשש לאיסור שתי אחיות, משום דרחל נתקדשה לו ראשונה בהיתר בעבודת שבע שנים, ושוב נתקדשה גם לאה בביאה בערמת לבן, ולא הוציא אחת מהן משום דבר שעתידה לתורה לאסור דא"כ היו שתיהן נאסרות עליו מחמת אחות אשתו, עכ"ד.

ואמנם דב"ז עולה יפה רק אם קידושי רחל חלו תחילה בשכר עבודה, והבאנו מכבר מ"ש כ"ק אאדמו"ר זצ"לה"ה (שפ"ח לימיה"ג ח"ב יום ג' דסוכות דף קנ"ב ונדפס עתה בשפ"ח חידושים ופלפולים לירח האיתנים דרוש ע"ו) דהך אם קידושי רחל חלו תחילה, תליא בכך אם קידושי כסף מהני מה"ת, דרק אי קידושי כסף מהני מדאורייתא י"ל דכבר נתקדשה רחל בשכר עבודה, אבל לשיטת רבותיו של רש"י (כתובות דף ג' ע"א ד"ה שויה ועוד) דקידושי כסף אינם רק מדרבנן, נמצא דמה"ת לא נתקדשה רחל כלל, ושוב יש לערער על מה שלקח יעקב ב' אחיות.

ואמנם רש"י בכתובות שם הקשה על שיטת רבותיו, דא"כ איך סוקלין על ידו ומביאין קרבן על שגגתו, וכ"ק אאדמו"ר זצ"לה"ה (שפ"ח נישואין סי' י' סק"ד, וסי' י"ט סק"ג) כתב ליישב ע"פ מה שהאריכו

גבי קנין דרבנן אם מהני לדאורייתא, דנחלקו בזה הראשונים, דבשו"ע אבהע"ז (סי' כ"ח סי"ג) היה לה חוב ביד אחרים ואמר לה הרי את מקודשת לי בחוב שיש לי ביד זה במעמד שלשתן הרי זו מקודשת, וכתב הב"י שם בשם רבינו ירוחם דלמ"ד מקודשת היינו מדרבנן כיון דמעמד שלשתן תקנתא דרבנן הוא עכ"ל, והב"י חלק עליו דאינו מוכרח דאיכא למימר דכיון דתקינן רבנן נקנו לה המעות וכיון שנקנו לה הו"ל כאילו נתן לה הכסף והוי מקודשת מדאורייתא, עי"ש.

גם ברמב"ן משמע דהו"ל דהו"ל מקודשת מדבריהם, דכב"ב (דף ע"ז ע"א) הביא מה דנחלקו בדין מכירת שטרות האם מהני מה"ת, ובתו"ד הקשה על הסוברים דמהני רק מדרבנן מהא דתנן בקידושין (דף מ"ז ע"ב) התקדשי לי בשטר חוב דאחרים ר"מ אומר מקודשת וחכ"א אינה מקודשת, ואמרינן דכו"ע אית להו דשמואל שאם חזר ומחלו מחול, ר"מ סבר סמכא דעתא מימר אמרה לא שביק לדידי ומחיל לאחריני, ואי ס"ד דלא קנאתו אלא מדבריהם ולפיכך הוא יכול למחול לא תהא מקודשת גמורה. ושו"כ דאפשר דמאי מקודשת דקאמר ר"מ מקודשת מדבריהם לאצרוכה גימא ואם בא אחר וקדשה חוששין לקדושין וכו', עי"ש, עכ"פ מבואר שנחלקו הראשונים אי קנין דרבנן כגון מעמד שלשתן מועיל לענין מילי דאורייתא להחשיבה כמקודשת גמורה מה"ת, וראה בשעה"מ (הל' לולב שם) ובאבני מילואים (שם סקל"ג) שהאריכו הרבה בענין זה.

וי"ל דס"ל לרבנותיו של רש"י דהגם דעיקר קידושי כסף מדרבנן מ"מ כיון שחכמים תקנו קנין כסף שוב הוי אשת איש מה"ת לכל דבר, אלא דסוף סוף כיון שיסוד הקנין הוא מדברי חכמים שפיר בידם לעקור ולהפקיע הקידושין, וממילא נפקע הקידושין כיון שנתבטל הקנין, אתו"ד יעו"ש.

ולפי"ז יש לפלפל דאי קנין דרבנן מהני לדאורייתא שפיר מועיל קידושי כסף לשויה א"א מה"ת, והוי קידושי תורה, משא"כ אי קנין דרבנן לא מהני לדאורייתא, לא מועיל קידושי כסף אלא מדרבנן, ודו"ק.

ומכבר אמרתי במק"א די"ל דדין קנין דרבנן אי מהני לגבי דאורייתא, תליא בדין דבר דאינו ראוי

והשיב כך שנו רבותינו לא תצא אשה בעיר של זהב ולא בטבעת שיש עליה חותם ולא במחט שאינה נקובה ואם יצאה בהן לרה"ר חייבת חטאת, דלעולם דברי חכמים יש להם תוקף גם לגבי דין דאורייתא, והך דדינה נענשה לאו מחמת פגם ב' אחיות בא עליו, אלא עצם יציאתה גרמה לה וכמו שסיים המדרש שהרי דינה בת יעקב כשביל שהיתה רגילה פדרנית (פי' יצאנית) גרמה תקלה לעצמה מנין ממה שקראו בענין ותצא דינה, ודר"ק.

*

ויתכן עוד בזה, עפ"מ"ש עוד כ"ק אאמו"ר בדרוש אחר בפרשתן, דלכא' מהיכי תיתי דנימא דמשו"ה הוי הוצאת תכשיט משאוי ונימא דכיון שאסרום חכמים נהפך מתכשיט למשאוי, הא לא אשכחן במשכן מלאכת הוצאה אלא בדבר שהוא משאוי גמור, ולא בכה"ג דהוי תכשיט ומלבוש והאיסור משוי ליה כמשאוי.

וציין למש"כ הישמח משה (יין הרקח חידושי גיטין) בהא דא"י בגמ' גיטין (דף ח' ע"א) הקונה שדה בסוריא כקונה בפרוארי ירושלים, למאי הילכתא אמר רב ששת לומר שכותבין עליו אוננו ואפילו בשבת, בשבת ס"ד כדאמר רבא אומר לעכו"ם ועושה הכא נמי אומר לעכו"ם ועושה, ואע"ג דאמירה לעכו"ם שבות משום ישוב אר"י לא גזור רבנן, ובשו"ע (או"ח סי' ש"ו סי"א) מותר לקנות בית באר"י מן העכו"ם בשבת וחותר ומעלה בערכאות, והרמ"א מוסיף הג"ה, בערכאות שלהם בכתב שלהם דאינו אסור אלא מדרבנן ומשום ישוב אר"י לא גזור עכ"ל, ומקור דברי הרמ"א (דנכתב עכו"ם ליכא איסור דאורייתא) מהאור זרוע כמצויין שם.

והמג"א (סי' ש"מ סק"י) האריך לחלוק על הרמ"א וז"ל, כתב בהג"מ פ"א מס"ת הא דאיתא בסימן ש"ו סי"א כותבין בשבת פירוש בכתב גלחות דאינו אלא שבות דגזרו על שלהם אטו שלנו, וכ"מ קצת מלשון רמ"א שם, פירוש שאומר לעכו"ם לכתוב דהוי שבות דשבות, ובהג"מ ספ"ז כתב דכתיבה דקה שאנו כותבין שמרי הדיוטות אינו חשוב כתב, דאפי' אם האות חסר זיון לא חשיב כתב לענין שבת החמורה כ"ש הכא דקאמרינן בהבונה הא

מדרבנן אם הוי אינו ראוי מה"ת, והיינו דאם מילי דרבנן אלים כ"כ עד דמה שאסרו שוויה להיות אינו ראוי מה"ת, א"כ כמו"כ גדול כח קנין דרבנן להועיל גם לענין דאורייתא, אבל אי מה שאסרו חכמים עדיין הו"ל ראוי מה"ת, הרי דאין תוקף לאיסורי חכמים כלפי מידי דאורייתא, ממילא דהה"נ דקנין דרבנן אינו מועיל לדאורייתא. ושוב הראוני בן בחתן סופר (שער המקנה וכו' סימן כ"ו) שהאריך בענין אם קנין דרבנן מועיל לדבר תורה, ובתו"ד דתליא בפלוגתא אם דבר שאינו ראוי מדרבנן נחשב כמי שאינו ראוי מה"ת, דאם אינו ראוי מדרבנן הרי זה אינו ראוי מה"ת הרי דאמרינן דדברי חכמים מועילין לדאורייתא וה"ה דקנין דרבנן מהני לדאורייתא, משא"כ אי אמרינן דאינו ראוי מדרבנן עדיין מקרי ראוי מה"ת א"כ אמרינן דאין כח בתקנת חכמים לקבוע לענין דין התורה וה"ה דקנין דרבנן ל"מ לדאורייתא עי"ש.

מעתה יבואר היטב שאלת המדרש, בהקדם מש"כ המפ" (לב אריה בפרשתן אות ו', ברכת אברהם לר"א פרנקפוקטר מס' ברכות דף כ"ח, טללי אורות ריש פר' תולדות) דלכן אירע ליעקב מעשה דינה מחמת שנשא שני אחיות ונתעורר עליו קטרוג עי"ש, וכן הביא כ"ק אאמו"ר זצ"לה"ה בשפ"ח נישואין (סי' מ"ט, אות ד').

לכן כיון דהתחיל הכתוב ותצא דינה וגו' ונתגלגל הדבר ליעקב כיון שפגם בב' אחיות נתעורר עליו קטרוג וכו', ולכא' הלא ערמת לבן הוא שגרם לו כך, ושוב לא היה בידו לתקן ע"י שיגרש אחת מהן דא"כ יהיו שתיהן אסורות לו ואונס רחמנא פטריה. ועכצ"ל דמ"מ הו"ל פגם כיון דקידושי כסף אינן אלא מדברי סופרים א"כ מה"ת עדיין לא חלו קידושי רחל והיה ראוי לו שלא לקחתה, והיינו דקנין דרבנן לא מהני לשל תורה, דמילי דרבנן אינן חמורים כמו דב"ת, ואתינן לה מהא דגם מה שאינו ראוי מדרבנן אכתי הוי ראוי מדאורייתא, ולפי"ז אין לומר דהיוצאת בעיר של זהב חייבת חטאת דכיון דאסרום חכמים שוב אינו בגדר מלבוש מה"ת וכנ"ל, לכן נתעורר לשאול כענין מהו שתצא אשה בעיר של זהב בשבת, דעיקר השאלה היה האם אמנם אסרום ומ"מ אם יצאה פטורה דאיסור דרבנן אינו קובע לאיסור תורה.

במשכן ה' מקום השראת השכינה בוודאי לא היו רושמיין כתב עכו"ם] א"כ לסברת הר"י דכל המלאכות לא נאסרו אלא בדומיא דמשכן ממש, ממילא דרך כתב עברית הוא דהוה מלאכה, משא"כ כתב עכו"ם דלא היה במשכן אינו בכלל מלאכת כותב, ואולם להרמב"ם דלא בעינן שיהא ממש בדומה למשכן ילפינן ממשכן דכתיבה הו"ל מלאכה אבל לא לענין כל פרטי הכתיבה ולכך כל סוג כתב ולשון בכלל.

לפי"ז מיושב שפיר שיטת הרמ"א דפסק לענין רה"ר כהר"י דעכשיו אין לנו דין רה"ר דאורייתא, כמבואר בדבריו בסו"ם שמו"ן, וכרדייק הטו"ז בשיטתיה (בסי' שמו"ה סק"ו) עי"ש, (ואמנם בבית מאיר שם פליג על הטו"ז עי"ש), הרי דס"ל דבעינן לגמרי דומיא דהוי במשכן, לכן מהאי טעמא נמי לענין מלאכת כתיבה דכתיבת עכו"ם אינו נחשב כתיבה לענין שבת, אלא דכ"ז שייך רק לגבי מלאכה בשבת דממשכן גמרינן לה, אבל לענין כתיבת גט דלא ילפינן לה ממשכן שפיר י"ל דגם כתב עכו"ם הוי כתב, הואיל דבשאר לשונות הוי כתב הו"ל בכלל וכתב לה, עכתו"ד.

מעתה י"ל דאם בכל המלאכות לא בעינן שיהיו דומיא דמלאכת המשכן ממש, א"כ ה"נ בהוצאה י"ל דאיסור משוי לה למשאוי אע"ג דלא היה כה"ג במשכן, אבל אם כל המלאכות בעינן שיהא ממש בדומיא דמשכן לא שייך לומר דכה"ג הו"ל משאוי, ודו"ק. עי"ש בדברי מרן אאמו"ר זצ"לה"ה.

והנה רש"י עה"פ (שמות לא, יג) אך את שבתותי, פ"י אע"פ שתהיו רדופין ווריון בוריוות המלאכה שבת אל תדחה מפניה, והיינו דאך למעט דמלאכת המשכן אינו דוחה שבת, וכתב עליו הרמב"ן דלפי מדרש רבותינו ימעט בשמירת שבת עצמה שאין צריך לשמור שבת כי המיעוט בכל מקום ימעט בדבר המצווה בו, ואם קאי על מלאכת המשכן הו"ל להיפך דממעטינן משמירת שבת לגבי מלאכת המשכן, ולכן פ"י הרמב"ן דהמיעוט קאי על מילה או פיקוח נפש וכיוצ"ב שהן דוחין את השבת, וכן אמרו במס' יומא (ירושלמי פ"ח ה"ה) ומנין שספק דנפשות דוחה שבת ר' אבהו א"ר יוחנן אך את שבתותי תשמורו מיעוט, עכ"ל, וכ"ה להדיא בש"ס דילן ביומא (דף פ"ה ע"ב) דיליף רבי

דבעי זיוני עכ"ל, ותמהני דהרמב"ם כתב (פ"א מהל' שבת ה"י) דהכותב בכל כתב ובכל לשון חייב ואפי' משני סמניות, ופירש המ"מ אפי' אינן אותיות ידועות רק סימן בעלמא כגון נוני"ן הפוכין גבי ויהי בנסוע עכ"ל, והא דבעי זיוני היינו בכתב אשורית דכל זמן שלא זיינן לא נגמרה מלאכתן, ואפשר דכתיבה דקה נמי פטור כיון שהוא נלקח מכתב אשורית, אבל בכתב עכו"ם כיון שהוא כתב שלהן למה לא יתחייב, וכ"כ הרב ב"י באה"ע סימן קכ"ו לענין גט, (דשם בסעיף א' כותבין הגט בכל כתב ובכל לשון בין שהוא כתב עכו"ם בין שהוא כתב ישראל, והרמ"א לא הגיה ע"י, הרי דאף שאמרה תורה וכתב אפ"ה מהני גם בכתב עכו"ם), גם בתוס' בגיטין (דף ה' ע"ב ד"ה אע"ג) ובב"ק (דף פ' ע"ב ד"ה אומר לנכרי) איתא בהדיא דהוי דאורייתא (דתוס') דנו דרך לגבי מצות ישוב אר"י לא גזרו שבות עי"ש), ואפשר דפליג על הרמב"ם, ועיין בש"ג בענין הזיונין שהאריך, עכ"ד, וכן כתב גם הבית שמואל באה"ע שם (ס"ק א').

ובישמח משה כתב ליישב פסקי הרמ"א דאינם סותרין זל"ג, מה דלגבי שבת נקט דכתב שלהם אינו נחשב כתיבה ואילו לענין גט ס"ל דהו"ל כתיבה גמורה. ותו"ד דהך מילתא אם כתב עכו"ם מיקרי כתב, תליא כמה שנחלקו הראשונים בענין רשות הרבים לחיובי שבת, דהר"י בתוס' (שבת דף ו' ע"ב) ס"ל דלא הוי רה"ר דאורייתא אלא א"כ שישים ריבוא בוקעין בו בכל יום דומיא לדגלי מדבר, אבל הרמב"ם (פ"ד מהל' שבת ה"א) כתב איזו היא רה"ר מדברות ויערים ושווקים ודרכים המפולשין להן ובלבד שיהיה רוחב הדרך ט"ז אמה וכו', ולא הזכיר כלל דבעינן ס' רבוא בוקעין בה, ויש לבאר דיסוד פלוגתתם הוא דהר"י ס"ל דכיון דמלאכות ממשכן גמרינן להו בעינן דייקא שיהא דומה בכל צד למשכן, ולכך בעינן שיהא רה"ר כמו רה"ר דהתם שהיו שישים ריבוא בוקעין בו, אבל הרמב"ם ס"ל דאף דילפינן המלאכות ממשכן היינו רק עיקרי המלאכות מ"מ לא בעינן שיהא בכל הפרטים דומיא דהתם ממש, ודו"ק.

וענין זה שייך נמי לגבי מלאכת כתיבה דילפינן לה מהא דהיו רושמיין על הקרשים, ובוודאי שהיה בכתב עברית, [נודע מה שאמר רביה"ק משינאווא ז"ע כי אותיות הנכריות המה מן המרכבה של הטומאה, וא"כ

יוסי ב"ר יהודה פיקו"נ דדוחה שבת מהך קרא אך את שבתותי תשמורו עי"ש.

וב"ק אאדמו"ר זצללה"ה (שפ"ח חו"פ לשבועות דרוש כ"ט אות ו-ח) היטיב לבאר דברי רש"י עפ"מ שהקשו המפוי' במ"ש דאך למעט שאין מלאכת המשכן דוחה שבת, דהא כבר ידעינן לה מדהקדים אוהרת שבת לפר' המשכן (כמ"ש רש"י בפר' ויקהל), וי"ל דאמנם הא דמלאכת המשכן אינו דוחה שבת ילפינן לה מהתם, וקרא דאך את שבתותי אתיא דנילף מינה דלא נאסרו המלאכות כי אם בדומיא ממש למלאכות שהיו המשכן, וז"ש אך את שבתותי וגו' למעט וקאי על שבת עצמה, כלומר, למעט שלא נאסרו כל המלאכות בשבת אלא באופן שדומה למשכן.

ועד"ז יומתק מש"כ בדעת זקנים לבעלי התוס' (פר' תשא שם), אך את שבתותי תשמורו אע"פ שצויתי לכם על מלאכת המשכן לא נתנה שבת לדחות בעבודה, ומכאן יש ללמוד שכל מלאכות שבמשכן אסורות לעשות בשבת עכ"ל, ולכאן דבריו תמוהים מה שצירף ב' הענינים, ולהאמור יבואר דנתכוון ליישב קו' הרמב"ן דהיאך נוקי קרא דכא למעט בנין המשכן בשבת הרי המיעוט כתיב לגבי שבת ולא על המשכן, לזה מוסיף דמכאן יש ללמוד וכו' דהיינו דשפיר הו"ל מיעוט לגבי שבת דהיינו לומר דרק מלאכות שדומין למלאכת המשכן ממש מוזהר על עשייתן ולא בשאר דברים, ועי"ש דבריו באריכות, ודפח"ה.

היוצלמ"ז דאי נימא דאך את שבתותי קאי לענין פיקו"נ שדוחה שבת, ליכא ילפותא להא דלא נאסרו המלאכות רק באופן הדומה למשכן ממש, וי"ל דרק עיקרי המלאכות ילפינן להו ממשכן אבל בפרטי המלאכות לא בעינן דומיא דעבודות המשכן ממש, אבל אי קרא דאך את שבתותי אתיא להא דמלאכת המשכן אין דוחה שבת, בהכרח דהמיעוט אתיא להורות דרק בדומה למשכן ממש הוא דאסור, ודו"ק.

ואמנם היאך אפ"ל דאך את שבתותי קאי לענין פיקו"נ הרי אמר רבא התם דלכולהו ילפותות אית להו פירכא אשכחן וודאי ספק מגין ורק אי ילפינן מוחי בהם ולא שימות בהם ליכא פירכא. אלא שכבר כתב הגה"ק הרמ"ד מהורנסטייפל זצ"ל

בעמק החכמה (דרוש לשבועות), לבאר שיטת כל הני תנאי דילפי להא דפיקו"נ משאר קראי ולא חיישי לפירכא דאשכחן ודאי ספק מגין, כי כל הך מילתא דבעינן קרא מיוחד לענין ספק פיקו"נ קאי רק א"נ דספד"א מה"ת לחומרא ולכך בעינן קרא דשרי לחלל שבת גם בספק, משא"כ א"נ דספד"א מה"ת לקולא לא בעינן קרא לספק פיקו"נ דהרי בלא"ה נמי כל ספיקא לקולא, ואע"ג דבאיקבע איסורא אזלינן לחומרא י"ל דלמ"ד דשבת הותרה אצל פיקו"נ א"כ כאשר חולה בפנינו הו"ל החילול שבת היתר גמור ולא הוי בגדר איקבע איסורא כיון דהתורה התירה את השבת אצל חולה, וממילא דגם בספק חולה מותר כבכל הספיקות, ועפי"ז א"ש די"ל דהני תנאי דילפי לפיקו"נ משאר לימודים ס"ל דספיד"א מה"ת לקולא וס"ל דשבת הותרה אצל פיק"נ ולא איצטריך קרא לספק עי"ש ודו"ק, (וכבר קדמו בפרדס דוד פר' מצורע, ועי' שו"ת דברי יציב ח"ז סי' ל"ה).

מודעת זאת דהא מילתא אי ספד"א מה"ת לחומרא או לקולא תליא אי יש אם למקרא או למסורת, דהרי הקשו (עיין ר"ן סוף"ק קידושין דף ט"ו ע"ב מדפי הרי"ף) על הרמב"ם דאם ספיד"א מה"ת לקולא א"כ אמאי חייבה התורה אשם תלוי על הספק, ותירצו (עיין שו"ת מהרי"ט יו"ד סי' א') דהרמב"ם אזיל לשיטתו (הל' שנגות פ"ח ה"ב) דפסק כמ"ד דחייב אשם תלוי בחתיכה אחת משתי חתיכות (כריתות דף י"ז ע"ב) דהו"ל איקבע איסורא, לכן אע"ג דכל הספיקות מה"ת לקולא באיקבע איסורא אזלינן לחומרא, ובגמ' שם מבואר דטעמא דמ"ד דבעינן שתי חתיכות משום דיש אם למקרא וקרינן מצוות, ומ"ד דחייב אשם תלוי אפי' בחתיכה אחת ס"ל דיש אם למסורת והכתיב מצות.

והנה ברש"י ותצא דינה בת לאה, ולא בת יעקב, אלא ע"ש יציאתה נקראת בת לאה שאף היא יציאנית היתה שנא' ותצא לאה לקראתו ועליה משלו המשל כאמה כבתה, והוא כנ"ל במדרש תנחומא שם, ובהמשך דבריו וכן צריכה אשה להיות יושבת בתוך הבית ולא תצא לרחוב שלא תיכשל עצמה ולא תביא מכשול לבנ"א ונמצא מסתכלים בא"א, א"ר יהודה בר שלום תדע לך שכך כתיב ויברך אותם אלוקים ויאמר להם פרו

לה כן בגין שיצאה לרחובות העיר, ואין ראוי לאשה לצאת מביתה מדכתיב וכבשה ואזלינן בתר המסורה, וכמו"כ אי' בבעלי התוס' (נדפס בתוספת השלם בפרשתן) עה"פ לראות בבנות העיר, אל תקרי לראות אלא לראות, שיצאה שיראוהו, הרי דדרשינן המסורת, ולפי"ז שמעינן מדכתיב מצות דחיוב אשם תלוי בחתיכה אחת ומינה דספר"א מה"ת לחומרא, וא"כ בעינן קרא לספק פיקו"נ ואין ללמוד מאך את שבתותי תשמורו, ודרשינן לה להא דאין בנין המשכן דוחה שבת, והמיעוט אתיא להורות דרק בדומה למשכן ממש הוא דאסור, מעתה י"ל דלא אמרינן דאיסור הלבישה משוי ליה למשאוי, לכן נתעורר לשאול כענין מהו שתצא אשה בעיר של זהב בשבת, וע"ז השיב דהוי כמשאוי ואין נידון זה תלוי בהך הוכחה דקרא, ודו"ק.

תוכן התורה שנשא כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

ירא ממה שכביכול גנב דעתו של אביו באמרו (בראשית כז, יט) אנכי עשו בכורך, וזהו 'כי ירא אנכי אותו' שירא שגרם החטא הזה מה שאמר אנכי עשו, אתוד"ק].

ובמסורה ב"פ והכני, חדא הכא, ואידך (שמואל-א ז', ט) אם יוכל להלחם אתי והכני וגו', וצ"ב.

ואפ"ל, עפ"י מש"כ בספה"ק ישמח משה (ריש פר' ויצא) על מאמר המדרש (תנחומא, פר' ויצא, א) ילמדנו רבינו ההורג נפש בשגגה, להיכן היה גולה. כך שנו רבותינו ההורג נפש בשגגה, גולה לערי מקלט לשלש ערים שבעבר הירדן ושלוש שבארץ כנען, ויעקב אבינו גלה לחרן בורח בנפשו, ונתיירא שלא יהרוג אותו עשו אחיו הרשע וכו', עכ"ל המדרש. ועמד שם בישמח משה דלכא' הוא תמוה מאד מאי ענין גלות וערי המקלט לכאן.

וביאר בקדשו, דהנה נודע (ראה ב"מ דף ל"ג ע"ב; חגיגה דף י"ד ע"א) שאצל הצדיקים קלות דומות עליהם כחמורות, והנה אם שלח האדם שליח ונהרג בדרך, כתבו דצריך כפרה לפי שהוא היה הגורם כידוע מתשובת מהר"י ווייל (סי' קכ"ה), ועל כל פנים לא נחשב רק לשוגג, כי הוא לא נתכוון לכך, וידוע דשוגג חייב גלות. והנה קודם שנבחרו ערי מקלט, וכן

ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה, וכבשה כתיב האיש כובש האשה ואין האשה כובשת האיש, האיש כובש את הארץ ואין האשה כובשת את הארץ שלא תצא תקלה ותגרום תקלה לעצמה, שהרי דינה בת יעקב בשביל שהיתה רגילה פדרנית (פי' יצאנית) גרמה תקלה לעצמה מנין ממה שקראו בענין ותצא דינה, עי"ש.

והא דדרש וכבשה האיש כובש האשה אתי דווקא אליבא דמ"ד דיש אם למסורת וכדאי' כיוצ"ב בגמ' יבמות (דף ס"ה ע"ב) דפריך אדרבה וכבשוה תרתי משמע, אמר רב נחמן בר יצחק וכבשה כתיב, והיינו דלמ"ד דיש אם למקרא כיון דקרינן וכבשוה לא שייך למידרש בלשון יחיד דקאי רק על האיש שהאיש כובש את האשה.

לכך כיון דאמה"כ ותצא דינה בת לאה שאירע

בתוה"ק בפרשתן (בראשית לב, י-יג) ויאמר יעקב אלוקי אבי אברהם ואלוקי אבי יצחק ה' האומר אלי וגו', קמונתי מכל החסדים וגו', הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני אם על בנים, ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרוב.

הנה יש לדייק בדברי תפילתו של יעקב שנראה כסותר עצמו מיניה וביה, שבתחילה אמר 'כי ירא אנכי אותו' וגו', ואח"כ אומר 'ואתה אמרת היטב איטיב עמך' וגו', שהלא אם הבטיחו הקב"ה היטב איטיב עמך א"כ איך יאמר 'כי ירא אנכי אותו', הלא הוא מובטח ועומד בשמירה, אלא מאי תאמר שמא יגרום החטא כמו שדרשו חז"ל (ברכות דף ד' ע"א) עה"פ (שם פסוק ח) ויירא יעקב מאד ויצר לו וגו'. ומכל מקום אם גרם החטא א"כ מהו אומרו 'ואתה אמרת היטב איטיב עמך', הלא ההבטחה היתה על תנאי שיהיה יעקב ראוי, וכיון שיעקב בענוותנותו סבר כי נפל ממדריגתו וגרם החטא מעתה מה לו להזכיר ההבטחה.

[ובדרך אגב יש כאן ביאור נפלא שפירש הרה"ק רבי דוד מדינוב זי"ע בספרו הק' צמח דוד (בפרשתן) שמה שאמר יעקב 'כי ירא אנכי אותו', היינו שהיה

בנפש המתנועע, כידוע מחולי הגוף דהאוכל מאכל רע מזיק אף דשוגג היה, ומזיד דהוא במחשבה הוא פגם בנפש השכלי דנקרא נשמה ולא נפש.

ועוד טעם היה בהבריחה, דאולי יהרוג באמת, ואף דלא היה מבטל שום מצוה מפני סכנת נפשו, מכל מקום מתיירא היה כיון דהוא הגורם קצת בהריגת עצמו, ומה לי גורם בהריגת עצמו או בהריגת אדם אחר. וזה הוא דברי רבקה הנה עשו אחיך וגו' (בראשית כו, מב), ושמא תאמר כי מפני סכנת נפשך לא תבטל שום מצוה ובפרט מצות כבוד אב ואם כנודע, לכך אמרה עד שוב חמת אחיך 'ממך' שאתה גרמת לזה, ואם כן צריך אתה לקבל עליך גלות.

וזהו שאמרו במדרש דכיון שאמר הכתוב שגלה יעקב מארצו, ועל זה אמר ילמדנו רבינו וכו' להיכן הוא גולה, והשיב שבאמת לא היה אז רק גלות סתם, כי עדיין לא קלטו ערי המקלט, ועל כן יעקב אבינו גלה לחרן בורח בנפשו, היינו בשביל נפשו שתכופר מהפגימה, ונתירא רצ"ל שנתירא שלא יהרגו ויהיה גורם להריגת עצמו, עכתוד"ק הישמח משה יעו"ש.

ודבריו הק' אלו מבוססים על כך מימרא שמקובל בשם מרן הבעש"ט הק' זי"ע שאם רואה אדם על חברו איזה חסרון או פגם מוכרח הוא שיש לו גם איזה חלק בזה, וגם הוא פגום בדבר זה וצריך תשובה על כך, ופי' בזה מ"ש חז"ל (נגעים פ"ב מ"ה) כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו, שבוה יכול האדם לבחון עצמו ולידע כמה פגם, שאם רואה רע על חברו שעבר עבירה ח"ו, ידע שגם הוא עצמו נגוע באותו דבר ויש לו מה לתקן בענין זה, אתוד"ק. והצדיקים לעולם לא היו רואים על אדם מישראל שום דבר אשר לא טוב, וכידוע מהרבה צדיקים ואפי' מהדורות האחרונים כהרה"ק מהר"א מבעלזא וצוק"ל ועוד, ואם ראו היה זה סימן מסור בידם שלא לחינם הראו להם משמים ענין זה, אלא מאחר ועליהם לתקן עצמם בכך. והאר"ך מרן אאדמו"ר זי"ע כמה וכמה פעמים בדרשות ובשיעורי חומש רש"י.

ובספה"ק תולדות יעקב יוסף (פר' פקודי, אות ג, ועוד) ביאר שזה היה ענין מראות הצובאות בכיור שנאמר (שמות לח, ה) ויעש את הכיור נחושת ואת כנו נחושת במראות הצובאות אשר צבאו פתח אוהל מועד, וזל"ק, שמעתי בשם מורי זלה"ה ביאור משנה איזהו חכם הלומד מכל אדם (אבות ד, א), ע"פ משל

עתה שאין ערי מקלט, הוא גלות סתם כידוע אמרם ז"ל (ברכות דף נ"ו ע"א) דגלות מכפרת עון, וכידוע מהספרים מענין ההורג נפש בשוגג שחייב גלות גם בזמננו, וכן מצינו בגמ' (כ"ק דף ק"ו ע"א) ברב כהנא דקטיל נפשא וקיבל עליו גלות.

והנה אף שהאבות קיימו כל התורה, מכל מקום הק' דערי מקלט לא שייך גביהו, כי לא קלטו אז כלל, וראיה לדבר דהא מבואר במשנה (מכות דף ט' ע"ב), עד שלא נבחרו שלש שבארץ ישראל לא היו שלש שבעבר הירדן קולטות, שנאמר (במדבר לה, יג) שש ערי מקלט תהינה, עד שיהיו ששתן קולטות כאחת, עד כאן לשון המשנה. ואם כן כל שכן קודם שנבחרו לגמרי, ומוכרח שאז היה גלות סתם.

והנה אם גרם קצת בהריגת נפש, אף שאיננו חייב כלל בדבר, מכל מקום צריך כפרה, והצדיק שהקלה דומה עליו כחמורה, ודאי בעיניו יחשב כהורג נפש בשוגג ממש, ואם כן כל שכן כשהוא קצת גורם להחטיא חברו בעון חמור שיהיה שופך דם, אף שהוא אינו חייב כלל בדבר ולא נתכווין לכך, שיהיה צריך כפרה כהורג נפש בשוגג, דהרי מבואר במדרש (במדב"ר כא, ד) אמר רבי שמעון קשה המחטיאו לאדם יותר מן ההורגו וכו'. ואם כן כל שכן שיקבל על עצמו גלות בענין זה.

ואיתא בתוס' (קידושין דף ל"ט ע"ב ד"ה מחשבה רעה), שבעובדי כוכבים מחשבה רעה הקב"ה מצרפה למעשה, דכתיב (עובדיה א, י) מחמם אחיך יעקב וגו', ולא מצינו שעשה עשו ליעקב שום רעה, אלא מחשבתו הרעה הקב"ה מצרפה למעשה וכו'. ובתלפ"א אנפין יש לומר בדברי התוספות הנ"ל, או שלא יצאו מכלל בני נח עד מתן תורה. או דבעובד ע"א תולה הדבר, ועשו היה עובד אלילים. או דעשו אינו מתייחס אחר זרעו של אברהם, דכתיב (בראשית כא, יב) כי ביצחק יקרא לך זרע, ודרשו חז"ל (גדרים דף ל"א ע"א) ביצחק ולא כל יצחק, ולכך נחשב עשו לבן נח.

ולפי זה כאשר חשב עשיו להרוג את יעקב, כבר נחשב לשופך דם וכאלו הרגו, ויעקב שהוא קצת גורם להחטיאו, בזה הוי על כל פנים כאלו הרגו בשוגג, דאם מחטיאו במזיד קשה מן ההורג בשוגג, לכך הבריחה היה בתורת גלות. והנה בחטא שוגג כתיב (במדבר ו, יא) וכפר מאשר חטא על 'הנפש', כי אף שאין מגיע לו עונש בדין דשגיאות מי יבין, מכל מקום הוא פגם במטע

עה, יג) באותה שעה נשא יעקב את עיניו וראה את עשו שהוא בא מרחוק ותלה עיניו למרום בכה ובקש רחמים מלפני הקב"ה, ושמע תפלתו והבטיחו שהוא מושיעו מכל צרותיו בזכותו של יעקב, שנאמר (תהלים כ) יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלוקי יעקב, והיינו שהצילו ליעקב גופיה בזכותו, וכנ"ל שלכן הציל הקב"ה את יעקב שלא ישלום בו עשיו הרשע, בגין זכותו של יעקב, כלומר שבגודל זכותו אין ראוי שיבוא מכשול ותקלה על ידו כלל ועיקר.

ועל זה התפלל יעקב ואמר הצילני נא מיד אחי מיד עשו רצ"ל מאותו חטא של עשו שלא יחשב לי, כי ירא אנכי אותך שמא אני הכשלתי אותך בזה, שפן יבוא והכני אם על בנים שהוא מחשב עלי להרגני, וכיון דמחשבה רעה מצרפה למעשה אצל בני נח, הרי שנחשב לו כאילו הרג, וע"ז הסמיכו במסורה הפסוק אם יוכל להלחם אתי והכני, שאם רק יהיה נלחם כבר יהא נחשב זה לו כאילו 'הכני', וממילא על ידי כן עלול החטא להתייחס אלי. ועל זה ביקש ואתה אמרת היטיב איטיב עמך שאשאר במדרגיתי ובצדקתי בבחי' טוב, ואם יהיה נגרם חלילה על ידי איזה מכשול ותקלה הרי זה אות וסימן כי נפילתי ממדרגיתי, ועל כן בקשתי שאזכה להתנהג כראוי ולא יגרם כל מכשול ותקלה לזולתי בגיני, ואו אז ממילא תוכל להיטיב לי כאשר הבטחתני, והבן.

המסתכל במראה יודע חסרונו וכו', כך ברואה חסרון זולתו יודע שיש בו שמץ מנהו וכו' ודפח"ח. ובוה יובן הפסוק ויעש כיוור נחושת דהיינו לרחצה, וקשה שמא יאמר שאין צריך לרחצה, ומשני דלכך נעשה כיוור במראות הצובאות שיסתכל במראה שרואה חסרון זולתו, אז ירגיש שחסרון זולתו יש בו בעצמו ג"כ, ואז ידע שצריך לרחצה, והבן. אמנם דוקא חכם הוא הלומד מכל אדם כמו המסתכל במראה יודע חסרונו ע"י שרואה חסרון זולתו, מה שאין כן מי שאינו בגדר חכם אינו רואה חסרונו ע"י חסרון זולתו. עכלה"ק ויעו"ש עוד באריכות.

ועל זה חשש יעקב שמא יש בידו חלק בחטא שפיכות דמים של עשו אחיו, כי בשלו חשב להרגו, והרי נחשב לעשו כאילו כבר הרגו וממילא גרם החטא והוא עתיד להענש במיתה כענשו של רוצח. וזהו וירא יעקב מאד כי ויצר לו היינו לעשו, כי הוא הביא צרה על עשו אחיו והכשילו בחטא של רציחה, ולכן היה ירא מאד עתה.

ובגודל ענוותנותו ושפלות רוחו של יעקב שלימא חשש עתה עד מאוד, כאשר ראה שעשיו מתנחם עליו להרגו, שיש בוה סימן מובהק שנפל ממדרגתו וגרם החטא, כי בוודאי אילו הייתי בשלימות המדרגה לא היה נגרם על ידי תקלה זו לעשיו שיהיה חפץ להרגני. ובאמת שכענין זה מבוואר במדרש (ב"ר

יום שב"ק

תפילת שחרית התפלל לפני העמוד - הרה"ח ר' דוד יוסף הרשקוביץ מלונדון. אחר תפילת שחרית אמרו כל הקהל יחדיו בצוותא יום השבת בספר תהלים, לרגל המצב הקשה השורר בארה"ק.

בעליות התכבדו, כהן - הגאון רבי ירמיה כהן שליט"א אב"ד פאריז, לוי - החתן החבר אפרים פישל מנדל נ"י, שלישי - יוסף נחמיה בריל נ"י, רביעי - החתן החבר שמעון שר נ"י, חמישי - החתן החבר ישראל בעלז נ"י שלישי - מרן שליט"א [ונערך מי שברך וקריאת השם לרגל הולדת הבנות להר"ר צבי הלר מפעיה"ק (ב"ר יואל מאשדוד, וח"ר שלום שטמר מפעיה"ק), ולהר"ר יקותיאל יהודה קלוגר מקרית צאנז טבריה (בה"ר יעקב אליעזר מפעיה"ק, וח"ר הערשל ריימן מפעיה"ק)], וערך מרן שליט"א מי שברך לרפואת כ"ק האדמו"ר מערלוי רבי

משה בן מרים שליט"א לרפו"ש. שביעי - הרה"ח ר' משה הרשקוביץ מלונדון, הרה"ח ר' צבי שנק מפעיה"ק, הרה"ח ר' שלמה אריה פריד מב"ב, הרה"ח ר' אליעזר בריל מפעיה"ק, הרה"ח ר' אביש גפנר מירושלים, הבחור הבר מצוה שמואל זנויל נ"י בן הרב משה דוד שר משגיח בישיבת היכל התורה (ב"ר יעקב שמעון מפעיה"ק), הבחור הבר מצוה אברהם נ"י בן הר"ר חיים מנחם איידליס מפעיה"ק (ב"ר יחזקאל ז"ל, וחתן להבחל"ח הרב דוד הרשקוביץ מפעיה"ק), אחרון - הרה"ח ר' דוב בעריש בעלז מפעיה"ק, מפטיר - הרה"ח ר' משה מרדכי מנדל מירושלים, הגבה - הרה"ח ר' חיים מרדכי סיגלר מירושלים, גלילה - הרה"ח ר' משה דוד לייכטער ממאנסי.

תפילת מוסף התפלל לפני העמוד - הרה"ג ר' ישכר דוב אליאס ר"מ בישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק.

תוכן התורה שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט עתיקא קדישא העעל"ט

בתוה"ק בפרשתן (בראשית לב, יט) ואמרת לעבדך ליעקב מנחה הוא שלוחה לאדוני לעשו והנה גם הוא

אחרינו, ובבעה"ט הביא דבמסורה ג"פ שלוחה, הכא, ואידך (בראשית מט, כא) נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר, ואידך (יחזקאל ב, ט) ואראה והנה יד שלוחה אלי והנה בו מגילת ספר.

ואפשר לבאר בזה, בהקדם מש"כ האור החיים הק' (פסוק טז) וז"ל, שמעתי ממורי זקיני זצוק"ל שנתכוון יעקב בחשבון ששלח מבעלי חיים בחשבון שעיי"ר שעולה בו תק"ף, ולזה שלח בחשבון עזים ורחלים ת"מ, וגמלים ל' עם בניהם הם ששים, הרי תק"פ, פרות ופרים חמשים, אתונות ועירים שלשים, הרי תק"ף לשבר תוקפו, עכ"ל.

ובספה"ק בני יששכר (מאמרי השבתות, מאמר ב, אות ב-ג) הביא מ"ד בספה"ק ששם ס"מ ונוקבא דיליה עולה בגימטריא תרי"א כמנין תור"ה, והיינו כי כל כוחות הרע שמעורר הם"מ להכשיל ולהחטיא את האדם ולהסירו מדרך הישרה ולכלבל המחשבות ולהכניס הרהורים רעים, והן נגעי בני אדם בעניני גשמיות המזיקין לבנ"א הכל משורש הרע מהס"מ ונוקבא דיליה, והעצה היעוצה להתגבר עליהם הוא על ידי לימוד התורה הקדושה.

וכתב שם עוד בשם הפני יהושע (הובא דבריו בפנים יפות, פר' תולדות, עה"פ ויגדלו הנערים; ובהפלאה עמ"ס כתובות, דף ע"ז ע"ב) דשמו של הס"מ בשלימותו הוא סמא"ל, ואותיות א"ל שבו הוא הניצוץ הקדוש המחיה אותו, וע"י לימוד התורה נוטלים מהם אותיות א"ל ונחסר מהם הניצוץ הקדוש המחיה אותם, ובלא אותיות א"ל נשאר רק ס"מ ונוקבא דיליה בגימטריא רש"ף (תק"פ), וענין זה נרמז גם במאמר הכתוב (ויקרא י, טז) ואת שעיי"ר החטאת דרש דרש משה והנה שר"ף שנהפך מרש"ף (בגימטריא שעיי"ר) לשרף, והוא המתקת הדינים מעל בני ישראל.

וביאר בזה אמרם ז"ל (ברכות דף ה' ע"ב) כל העוסק בתורה יסורין בדילין הימנו שנאמר (איוב ה, ז) ובני רשף יגביהו עוף ואין עוף אלא תורה שנאמר (משלי כג, ה) התעוף עיניך בו ואיננו, ואין רשף אלא יסורין

שנאמר (דברים לב, כד) מזי רעב ולחומי רשף, כי היסורים באים ע"י הס"מ ונוקבא דיליה, ואמנם ע"י לימוד התורה"ק נוטל כוחם וחילם משום ששמו סמא"ל, ואותיות א"ל שבו הוא הניצוץ הקדוש המחיה אותו ע"ד הכתוב (נחמיה ט, ו) ואתה מחיה את כולם, וע"י לימוד התורה נוטל ממנו אותיות א"ל ונחסר מהם הניצוץ הקדוש המחיה אותם כנ"ל, ובלא אותיות א"ל נשאר רק ס"מ ונוקבא דיליה בגימטריא רש"ף (תק"פ), ועפי"ז יובן גם מ"ש שם בגמ' לעיל מיניה אין רשף אלא מזיקין וכו', דכל המזיקין המה משורש הטומאה והס"מ וע"י לימוד התורה מוציא מהם יניקתם משם א"ל ונשאר בגימטריא רש"ף וממילא דיסורין ומזיקין בדילין הימנו עכתו"ד הפני יהושע, יעו"ש.

עפי"ז יבואר רמז המסורה, דנודע כי יעקב אבינו הוא עמוד התורה (ראה זוה"ק ח"א, דף קמ"ו ע"ב) ועל כן ביקש לשבר קליפת תק"ף הוא קליפת עשיו הרשע, והעצה לזה הוא על ידי התורה הק', שעל ידי כן נוטלים מהס"מ אותיות א"ל וניטל מהם הניצוץ הקדוש המחיה אותם, ואז ס"מ ונוקבא דיליה עולים בגימ' כמנין רש"ף.

וזה שאמר הכתוב ואמרת לעבדך ליעקב מנחה הוא שלוחה לאדוני לעשו רצ"ל דשיגר לפניו תק"ף בהמות כדי לשבר כח הטומאה של הס"מ והנוקבא, על ידי כח התורה המרומז ביעקב, וזה שאמר נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפ"ר עולה בגימ' תק"ף, רצ"ל דזה היתה כוונת יעקב במנחתו לבטל את קליפת סמא"ל והנוקבא על ידי שיציא מהם שם א"ל וישאר רק בחי' שפר, וכל זה על ידי אשר ואראה והנה י"ד שלוחה אלי והנה בו מגילת ספר, י"ד רומז לתורה הק' כנודע (ראה ברכות דף ס"א ע"א וברשי"י ד"ה יד ליד), וכמו"כ גם מה שאמר 'והנה בו מגילת ספר' רמז נמי לעסק התורה, שעל ידי שעוסקים בתורה הק' על ידי כן מעלים שם א"ל שבס"מ ובוה מתבטל כוחו מכל וכל, והבן.

בעידן רעוא דרעוין התכבדו, ברוך קל עליון - הרה"ח ר' שלום יעקב בריל מב"ב, דרור יקרא - הרב נפתלי ווינברגר מפעיה"ק, שבת היום - הרה"ח ר' אורי שרגא רוזנברג מפעיה"ק.

בעליות בתפילות מנחה התכבדו, כהן - הר"ר פנחס אליהו כץ מאלעד, לוי - הר"ר זלמן לייב טויבער מפעיה"ק, שלישי - הרה"ח ר' משה דוב שנק מפעיה"ק, גלילה - הרב משה דוד שר משגיח בישיבת היכל התורה פעיה"ק.

תוכן התורה שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט בעידן רעוא דרעוין העעל"ט

מש"כ עוד במגלה עמוקות (בפרשתן) מחז"ל (ראה פרקי דר"א, פרק ל"ה) דשם הוי"ה ב"ה מכוון כנגד ד' גלויות, ובכל גלות מאיר אות אחרת משם הוי"ה, גלות מצרים הוא שורש כל הגלויות כנודע (ראה בני יששכר, מאמרי כסלו טבת, מאמר ב, אות כה) וכלל בתוכו את כל אותיות הוי"ה, גלות בבל בא עמהם אות י', במדי אות ה' ראשונה, כיון אות ו', ובגלות אדום אות ה' אחרונה (וראה ויק"ר כט, ב, ובתיקוני זוה"ח דף ק"ט ע"ב). וזהו שמרמזו כאן הכתוב ארצ"ה שעיר ששם בגלות אדום יהא עמהם אות ה' אחרונה. ובוודאי שכל אלו המה עניינים גבוהים גבוה מעל גבוה, אכן כל דבר יש לו גם הסבר ופירוש עפ"י הפשט הפשוט. נקדים עוד לבאר מש"כ בבעה"ט 'עם לבן גרתי' ב' במסורה, חדא הכא, ואידך (תהלים קב, ה) אויה לי כי גרתי משך שכנתי עם אהלי קדר, וצ"ב מה מלמדנו.

עוד יש במסורה ואחר עד עתה ד' במסורה, חדא הכא, ואידך (דברים יב, ט) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, ואידך (שמואל ב יב, ה) מכל הרעה אשר באה עליך מנעורך ועד עתה, ואידך (מלכים ב יג, כג) ויחן ה' אותם וירחמם ויפן אליהם וגו' ולא אבה השחיתם ולא השליכם מעל פניו עד עתה, וצ"ב מה מלמדנו.

ובילקוט ראובני (פרשתן, אות מ) כתב 'מנחה היא שלוחה', 'נשר שלח לו', וכבר פירשו בספה"ק הרבה ברמז הדבר, ואף אנו נענה חלקנו בזה.

- יסודות הנלמדים מהמשנה 'הוי עז כנמר וקל כנשר' וכו' -

ואפ"ל עפ"י מה שפתח הטור את ספרו במשנה (אבות ה, כ) יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים, ומאריך שם לבאר משנה זו, והנה כשרואים שהטור פתח את סדר הנהגת האדם והמעשה אשר יעשה במאמר זה הוי אומר שזה ההתחלה והיסוד מוסד אם חפצים לזכות להתקרבות כל שהוא לפני הבורא ב"ה, להיות עבד מלך, שבהכרח הוא להתחיל ולקיים תחילה מאמר משנה זו, שהוא יסוד בקבלת עול מלכות שמים.

ורבינו בעל הטור מאריך ומפרש שם, 'הוי עז כנמר' - שהוא כלל גדול בעבודת הבורא יתברך,

בתוה"ק בפרשתן (בראשית לב, ד-ה) וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשיו אחיו ארצה שעיר שדה אדום, ויצו אותם לאמר כה תאמרון לאדוני לעשיו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה.

וברש"י, 'ארצה שעיר - לארץ שעיר, כל תיבה שצריכה למ"ד בתחילתה הטיל לה הכתוב ה"א בסופה, וכבר נתקשו בזה (ראה אוה"ח הק' ועוד) דהאף שאכן ניתן לכתוב ה' במקום ל', אך טעמא בעי מפני מה שינה הכתוב כן, דהלא אינו מקצר הלשון עיד"ז, וצ"ב.

ובהמשך פי' רש"י הק' 'עם לבן גרתי לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר וכו', דבר אחר גרתי בגימטריא תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי, וכולם תמהין ושואלין מה ביקש יעקב לומר בזה, וכי מה אכפת ליה לעשיו אם שמר המצוות אם לאו.

בבעל הטורים עה"פ 'ואחר עד עתה', כתב לרמז בזה ע' גלות בבל שבעים שנה, ות' גלות מצרים [שנגזר ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה (בראשית טו, יג)], וה' מרמז שאחר ה' אלפים יבוא האלף השישי שהם ימות המשיח, ואז יהא ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו (עובדיה א, כא), וצ"ב מדוע רמז כאן יעקב לעשיו על הגלות וביאת המשיח.

- כל הפרשה הוא הכנה לסוף הגלות ועקבתא דמשיחא -

ובפשטות י"ל עפ"י מה שכתב במגלה עמוקות בפרשתן, שהאריך לבאר שכל פרשה זו נאמרה על שם העתיד עקבתא דמשיחא, וכדאיתא במדרש לעיל בפר' ויצא (ב"ר סח, יט) ר' יהושע בן לוי פתר קרייה בגלות, עי"ש שכל פרשיות אלו נאמרו על גלות ישראל (וראה במגלה עמוקות פר' ויצא באריכות), שמפני חטאינו גלינו מארצנו, ומעשי אבות סימן לבנים, וכל זה היה הכנה לעתיד לבוא כשיוושעו ישראל מגלות אדום, על העת ההיא וישלח יעקב מלאכים לפניו לעתיד, יעו"ש מה שביאר בזה לדרכו.

ועפ"י יבואר מה שאמר ארצה שעיר בה"א, רומז שיהא בסוף האלף החמישי לפני סוף הגלות, וכנ"ל מבעה"ט, ולכן רמז בו אות ה'. וביותר י"ל עפ"י

שום תועלת והנאה מענין תאוה זו, הרי שעל ידי כן יש בכוחו להתגבר, ולכן צריך להיות בכלל 'הרואה את הנולד', וזה כאמור ג"כ מרומז במה שאמרו 'הוי קל כנשר'.

עוד יש להוסיף דראיה רומז ללימוד התורה, וע"ד הכתוב (משלי כג, ה) התעיף עיניך בו, ואומר (שם ד, כה) עיניך לנוכח יביטו, שעל ידי שמסתכל האדם באותיות התורה הק' הרי שעל ידי כן זוכה לטהר עיניו ולטהר כל כולו, והראיה נקראת 'קל' כי הוא נעשית ברגע אחד בלא כל מירחא, וכמו"כ בקל יוכל האדם לעצום עיניו מראות ברע, וכהרף עין לא יראה, ועל זה רמזו ג"כ באמרם קל כנשר, וכנ"ל.

והמשיך עוד התנא ואמר 'וגבור כארי' - רומז לאמרם ז"ל (אבות ד, א) איזהו גיבור הכובש את יצרו, שצריך להיות גיבור כארי כנגד הנסיונות הקשים והמכשולות שמרבה ומערים היצר הרע על האדם, אשר זהו מלחמה כבידה עד מאוד, ומכל מקום מוטל על האדם להתגבר על יצרו הרע כארי.

וכן 'רץ כצבי' שהוא ענין הזריזות לבל יהיה עצל חלילה, כי היצר הרע מפתה לב האדם להתעצל שלא לפתוח מיד במעשה טוב ויפה, אלא מפתהו לומר למחר תפתח בעבודתך, או שימתין עד לתחילת השבוע שלאחר מכן ועוד כיוצ"ב. ומה אומר ומה אדבר בני א"ל חי היקרים, בושתי ונכלמתי להרים אלוקי פני אליך, והדבר ידוע כי אין אני מתיימר חלילה מוסר לאחרים, כי אם לעצמי אני דורש, הלא מנעורי אני מרחה ואומר 'מחר', כך שוב ושוב עד שנעשים זקן ע"ה זקן אשמאי. על כן הכלל בעבודת השי"ת הוא 'היום הזה ה' אלוקיך מצוך לעשות' (דברים כו, מז), וכנודע ענין זה הרבה בספה"ק שבנפול לאדם מחשבה טובה והרהור ורצון טוב לעשות ולקיים איזה מצוה הרי שימהר תיכף ומיד בזריזות לעשותו בלא דחיה כלל ועיקר.

- המדריגה העליונה להשתמש במידות המגונות לעבודת הבורא ית"ש -

והנה בדברי יהודה בן תימא המלמדנו יסודות של עבודת השי"ת בהני ארבעה מידות, שעל כל אחד מהם יכולים לדבר שעות ארוכות, יש לנו להתבונן דהנה מלבד הצבי הרי שאר החיות שנמנו בדבריו אריה נמר ונשר המה חיות טמאות, והאמנם שכבר

שפעמים אדם חפץ לעשות מצוה, ופעמים הרבה חפץ האדם לשנות ולהטות דרכיו, אחר שעושה חשבון נפשו ורואה היאך התגבר עליו יצרו הרע כל כך, וחפץ הוא לשוב בתשובה, אלא שהוא מתבייש מהסביבה שילעגו עליו לומר הלא עד עתה היית עמנו בחבורתנו לבטל הזמן בהבלי העולם וכו', והנה כעת נעשה 'פרומער' וכיוצ"ב, כאשר כבר ראיתי ג"כ מקרים כאלו ממש, כשמתוך כך אין האדם עושה תשובה בשלימות מחשש מה יאמרו הבריות.

ולזה הכלל הראשון לזה הבא לעבוד את השי"ת הוא לא להסתכל על סביביו, אלא לעשות חשבון עם עצמו בידעו שעתיד הוא ליתן דין וחשבון לפני הבורא ב"ה, וכמו"כ הלא אינו חפץ להיות פושע ישראל וגרוע מזה, ומעתה אם לא עכשיו אימתו. ועל בחי' זו צריך שיהיה לו לאדם בחי' 'עז כנמר' שמעיו פניו כנגד המלעיגים לומר 'לא איכפת לי מאומה, כי אם לעשות מה שצריך אני לעשות לטובת נשמתו'.

וממשיך שם לבאר 'ואמר קל כנשר כנגד ראות העין', והיינו כי הנשר יש לו עינים חדות וחזקות, ששט באויר גבוה מאוד ורואה את טרפו ואת הנבילה למאכלו ממרחק רב מאוד. וענין ראיית העין הוא כלל גדול בעבודת ה', כי הכל מתחיל מהעיניים הן לטוב והן למוטב ח"ו. וכן הזהירה תורתנו הק' (במדבר טו, לט) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם, והיינו שלא ידמה האדם שרק יראה ולא יחטא במעשה אלא יתנהג כראוי, דא"א לדבר להיות כן, כי הלא עין רואה ולב חומד וכלי מעשה גומרין (רש"י שם), ואם מפקיר האדם עיניו הריהו מאבד השליטה על עצמו ונעשה הפקר רח"ל. וכן מפרש שם הטור שהוא ענין להפריש מלהסתכל ברע שהוא תחילת העבירה.

ויש להוסיף על דבה"ק, שכן הוא הענין גם לטובה, וכמאמר ז"ל (תמיד דף ל"ב ע"א) איזהו חכם הרואה את הנולד, היינו שהחכם רואה למרחוק ואינו מסתכל רק על ההוה, ומהרהר בעצמו וכי אם אמלא כעת תאוותי האם למחר אשמח בזה, וכי יהיה לי סיפוק במה שהיה לי תאוה פלונית אמש, והלא כל כח התאוה הוא רק לאותו הרגע שבו ער בקרבנו היצר הרע, וכאמרם ז"ל (קידושין דף פ"א ע"א) נורא בי עמרם, הרי שהמשיל את יצר התאוה כאש הבוערת, ולזה החכם כשרואה שלמחר לא יהיה לו

ומפרש בקדשו, דהנה ישנם ב' דרכים בעבודת השי"ת, דרך האחד הוא, שנוהר האדם ונשמר בכל מאודו מכל נדנוד דבר המביא לידי חטא, וכל מקום שיש איזה חשש מכשול הריהו נס ובורח משם, וכן הוא בודל ומתרחק מכל המידות הרעות, ומקיים בעצמו אמרם ז"ל (אבות פ"ב מ"ה) ואל תאמן בעצמך עד יום מותך. עוד זאת ישנו מדריגה גבוהה יותר בעבודת השי"ת, שהוא לוקח המידות הרעות ואינו עוקרם לגמרי אלא משתמש בהם לעבודת השי"ת, בלתי לה' לבדו, וכל מידת הגבורה והכעס מנצל רק לקנא קנאת ה' צבאו"ת, או קנאה - לקיים בעצמו 'קנאת סופרים תרבה חכמה' (ב"ב דף כ"א ע"א), ומדת התאוה והחמדה שמתאוה לקרבת ה' ואינו יודע שבעה מתאוה זו לקרבת אלוקים יותר ויותר, וחפץ ומבקש עוד ועוד.

ומשל למה הדבר דומה לאדם המשופע בנכסים והון רב, ומבקש לשמור הונו וביתו מפני הליסטים והגנבים, שעל כן הוא עושה שמירה גדולה, בתחילה הריהו נועל כל דלתי הבית על מנעול ובריה, לבד מזאת הריהו מחזק דלתות וחלוני הבית ע"י סורגים וכיוצ"ב, ועוד זאת מוסיף הוא להתקין פעמונים שבכל נגיעה בזה מתחיל לצפצף ולזעוק, וכן מכשירים שרואים וקולטים את כל הנעשה וכו', עד שעל ידי כן ינוס הגנב ולא יבוא להכנס אל תוך ביתו.

אולם ישנו דרך אחר במשל הנ"ל, כי אם הבעלים הוא איש בעל כח גדול, הרי שהוא אומר לעצמו שלא יציב שמירה וגדרים סביב ביתו, אלא שהוא אינו חפץ שיברח וינוס הגנב, ואדרבה ממתין ומצפה שיבוא הגנב אל תוך ביתו פנימה, ואז תופסו ואוסר אותו בנחישתיים עד שמשתעבד בו להיות לו לעבד עולם. וזהו גבורה וגדולה הרבה יותר כמובן כי אינו מרחיק הגנב אלא תופסו ועושה אותו עבדו ומשרתו.

ובזה יובן החילוק בין 'מושל ביצרו' ל'כובש את יצרו', כי המושל הוא כאותו אדם המרחיק את יצרו הרע הימנו כליל, ואין התאוות מושלות בו כלל, אכן איזהו גיבור במעלה גבוהה ויתירה הוא מי שהוא כובש את יצרו ואף שהיצר הרע נמצא אצלו תמיד עם כל זה הוא כובש אותו, והוא נוטל המדות הרעות ומנצלם לעבודת השי"ת, אתוד"ק הבעש"ט הק' זי"ע בתוספת נופך ביאור.

נאמר (משלי מז, ד) כל פעל ה' למענהו, שהכל נברא בעולם על מנת ללמוד מכך דרך בעבודת השי"ת, ולפי דבריו מחיות אלו למדנו היסודות האמורים בעבודת השי"ת, אכן ראוי לנו לבאר טעמא מאי ברא השי"ת מדות אלו דייקא והטביעם בחיות הטמאות ולא נלמד מוסר מחיות ובהמות הטהורות כטבען ומזגן הטוב.

והאמת כי כע"ז הקשה בספה"ק יערות דבש (ח"ב, דרוש ח' ד"ה ומוה) היאך יתכן שבמרכבה העליונה ישנה בכלל דמות חיה טמאה (אריה ונשר), ובוודאי אין לנו השגה כלל בענין, אולם כך מבואר בספה"ק (ראה ב"ר ב, א) שבמרכבה העליונה ישנו דמות אריה נשר כרוב אדם [וב' שיטות יש בזה אי דמות יעקב (ראה סנהדרין דף ק"ג ע"א) או דמות דוד (ראה זוה"ק פר' פנחס, דף רנ"ז ע"ב, ובכתבי הרמ"ע מפאנו, מאמר שברי לוחות), יעו"ש], והיתכן שיהיו האריה והנשר שהם חיות טמאות במרכבה העליונה. ויש להוסיף כי התמיהה גדולה היא ביותר, כי הלא הנשר הוא מקור הטומאה בעופות שיש בו כל סימני הטומאה בלא שום סימן טהרה כלל ועיקר (וראה חולין דף ס"א ע"א), והיאך ישנו במרכבה העליונה.

ושם ביערות דבש יישב הדבר עפ"י מה שאמרו חז"ל (חולין דף קכ"ז ע"א) כל מה שיש בים יש ביבשה, וידוע שכל מה שביבשה טמא בים טהור וכן להיפך (כלים יז, יג; וראה ע"ז דף ל"ט ע"א), ומאחר ומלכותו ית"ש בכל משלה והוא שליט בים וביבשתא הרי שהמרכבה כוללת ים ויבשה, [וביותר עפ"י מה שאמרו חז"ל (חולין דף פ"ט ע"א) ים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד], נמצא שהאריה והנשר שבכסא המה טהורים, אתוד"ק יעו"ש. אכן בדבריו הק' עדיין לא נתבאר לנו מפני מה נרמז כל אלו המידות דייקא בחיות טמאות.

ואפ"ל עפ"י הנודע מהבעש"ט הק' (ראה בעש"ט עה"ת פר' בראשית אות קנח; ובס' ליקוטים יקרים סי' מג) שעמד לבאר מה שישנו חכמים בלשון המשנה (אבות ד, א) איזהו גבור הכובש את יצרו, דלשון 'איזהו' משמע שיש ב' גיבורים ושואל ומברר בין השניים איזהו הגיבור הגדול, ולכאן יותר היה צריך לומר 'מי נקרא גבור מי שכובש את יצרו', כי הלא רק הוא הוא הגיבור, ואין עוד בדומה לו ומשנה אליו, ומפני מה נקט בלשונו הלשון 'איזהו'.

- מי שאינו במדריגה זו צריך להתרחק ולברוח
מכל עבירה או מדה רעה -

והנה כשמדברים בענין זה, בוודאי צריך לידע שכל הנ"ל הוא אחר שהאישי הישראלי קידש וטיהר עצמו עד שהוא מושל ביצרו לגמרי קדוש וטהור בלא שום נסיון, רק אחר שנים שמתנהג באופן זה אז יוכל להשתמש גם ביצר הרע לעבודת השי"ת, ולא לפני כן חלילה. וכאשר הזהירו רבות בספרי תלמידי הבעש"ט הק' זי"ע, ובא וראה מה שכתב רביה"ק מהרצ"א זי"ע בספרו הק' אגרא דפרקא (אות ק"מ) על מה שידוע בספה"ק (ראה אור תורה השלם להמגיד הר"ב ממעזריטש זי"ע, פר' בחקותי, ועוד) וממרן הבעש"ט הק' זי"ע (בעש"ט עה"ת, פר' בחקותי) שאם נופל לאדם מחשבה זרה אשר לא כדת צריך להעלות אותה אל הקדושה, ויהרהר מה מקור המחשבה היא וכו', ויש הרבה אופנים היאך להעלות המחשבה ולתקנה, ואכה"מ. ועל זה הזהיר שם באגרא דפרקא בשם המגיד הגדול הר"ב ממעזריטש זי"ע (ראה ליקוטים יקרים, חלק יושר דברי אמת, אות י"ז) דכל זה הוא רק במי שמעצמו אין לו שום פגם מחשבות זרות, ועיניו קדושות וכל כולו קודש לה', או אז כשרואה שנופל אצלו איזה מחשבה זרה, הרי זה הוא לו לאות ולסימן שצריך הוא להעלות אותה אל הקדושה. אך מי שרח"ל מונח ושקוע בגשמיות וארציות, לא ידמה שיש בידו לעלות את המחשבה, אלא אדרבה יעלה את עצמו, כי הוא אינו יכול להעלות הניצוצות הק', אלא צריך הוא להתרחק ולהרחיק אלף פרסאות מכל עבירה ומחשבה זרה. אתוד"ק. ועכ"פ כשזוכה להתנהג כדבעי בקדושה ובטהרה באימה וביראה אז יש גם מדריגה עליונה של 'הכובש את יצרו'.

ויורמו בפסוק (דברים ל, טו-יט) 'ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע וגו' ובחרת בחיים', שמרמו על ב' הדרכים הנ"ל בעבודת השי"ת, את החיים ואת הטוב על ידי תורה ותפילה מצוות ומעש"ט בין אדם למקום ובין אדם לחבירו, ומאידיך את המוות ואת הרע שגם בזה אפשר לעבוד את השי"ת, וכעין מה שדרשו חז"ל במדרש (ב"ר מ, יא) בפסוק (בראשית א, לא) והנה טוב מאוד - זה יצר הרע, שגם במידות הרעות אפשר לעבוד את השי"ת. אולם מזהיר הכתוב ובחרת בחיים, כי חלילה מלהתחיל מבחי' המות והרע כי על ידי כן עלול ליפול

ח"ו עד לנוקבא דתהומא רבא, ואין מדריגה זו מסורה כי אם לבעלי מדריגה והשגה כאמור.

עפ"י הנ"ל יפורש מה שחקק השי"ת במרכבה העליונה גם דברים שבעולם השפל המה חיות ממאות, להורות ולהראות כי השלימות הוא לנצל גם המידות המגונות לשם שמים, ומי שיודע לאכול כפי שאכל הרה"ק האוהב ישראל מאפטא זי"ע או שאר הצדיקים, הרי שגם בזה יכול הוא לעבוד את קונו במדריגה עליונה, וכן בשאר עניני ארציות, כאשר צדיקי עליון השיגו ובאו עד לשלימות המדריגה.

וזה שבא יהודה בן תימא ללמדנו, שגם כשעדיין אין האדם במדריגה עליונה זו להעלות הניצוצות הקדושים כמעשי הצדיקים, מכל מקום ילמד דרך לעבודת השי"ת אפי' מהחיות הטמאות, וידע שמכל מה שברא השי"ת בעולמו צריך ללמוד מזה בכל מצב ובכל מעמד שעומד לעבודת השי"ת כל אחד כפי דרגא דיליה, ויש בהם לימוד ביסודות בעבודת הבורא ב"ה כאשר הארכנו בזה למעלה.

- ע"י הבנעת המידות הרעות שנברא בהם יבוא האדם אל שלימותו -

עפ"י יובן מה ששלח יעקב לעשיו דייקא הנשר, כי חפץ היה יעקב לעורר לבב עשיו לתשובה, וכאשר האריך רביה"ק הישמח משה זי"ע (פר' תולדות, עה"פ ויתרוצצו הבנים, ד"ה עוד נראה לפרש), עה"פ (מלאכי א, ב-ג) על פי זה אהבתי אתכם אמר ה' ואמרתם כמה אהבתנו הלא אח עשיו ליעקב ואוהב את יעקב וגו' ואת עשיו שנאתי, כי עוד במעי אמו ניסה יעקב להשפיע על עשיו לטובה ולתקנו. והלום ראיתי למרן אאדמו"ר זי"ע (רעד"ר ח"ב, פרשתן, מאמר ה, אות ה) שהאריך כי יעקב שלח לעשיו המלאכים כדי להשיבו בתשובה, ומביא כן גם מרביה"ק מסיגעט זי"ע בייטב לב (פרשתן) בשם רביה"ק מזידיטשוב זי"ע בעטרת צבי (פרשתן, ד"ה אמנם אחי) עי"ש בדבה"ק.

והנה איתא בספה"ק וכן כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בפרשתן (פרי צדיק, אות ד; וראה גם בצדקת הצדיק אות מ"ט) האריך כי כל איש ישראל שיש לו איזה טבע רע ומידה רעה שהיצר מסיתו תמיד ביותר לדבר זה, צריך לידע שיכול הוא לנצל ענין זה לצד הקדושה, ושלכן נברא עם מידה זו כדי לתקנה ולהשתמש בזה לצד הטוב. ומפרש בזה לפי דרכו כמה וכמה מאמרי חז"ל עניינים נפלאים, יעו"ש בדבה"ק.

ולא יאמר האדם ויתאונן על מה שיש בקרבנו יצר הרע, אלא ידע כי שם מונח שורש קדושתו, ואם יתקנו לטוב יעלה מעלה מעלה להשלים נפשו לצד הקדושה לגמרי, ודייקא על כן מתגבר עליו יצרו הרע עד מאוד, והדברים ידועים ואכהמל"ב.

לזה שלח יעקב לעשיו אחיו 'נשר' לאמר לו ראה נשר זה אשר יש לו כל סימני הטומאה והוא הראש לעופות הטמאות, והיינו טעמא כיון שכוחו גדול כל כך עד שמגיע עד כסא הכבוד והוא חקוק שם, וזה מורה על כי בפנימיותו גדול וגבוה הוא עד מאוד, ועל כן כאשר אינו מנצל זאת כראוי יפול מטה מטה עד שיהיה הגרוע מכל החיות והעופות הטמאות. וחפץ היה לרמוז לעשיו בכך שאף שאכן נברא אדום, ובטבעו הוא מלא אכזריות ורשעות, מכל מקום אם יתקן זאת ויעבוד בכוחו את ה' יוכל להגיע עד לכסא הכבוד כנשר הזה, וכמאמרם ז"ל (יומא דף פ"ו ע"א) גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד.

- יעקב אבינו התפלל שאפי' הרשעים כעשיו יוכלו לשוב בתשובה -

ויש לומר עוד עפ"י, עפ"י מה שפירש רביה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע (נועם אלימלך בפרשתו, ד"ה א"י וישלח) כה תאמרון לאדוני לעשיו, שדברי יעקב היו מכוונים גם לעשיו, אך גם היה כתפילה ובקשה לפני הבורא ב"ה, כי צדיק גם כשהוא מדבר דברים שנראים כדברים בעלמא, תמיד יש בכך גם כוונה של תפילה או ייחודים להבורא ב"ה כידוע, יעו"ש.

ואף דבוודאי אין מקרא יוצא מידי פשוטו ששלח יעקב מלאכים לעשיו, אכן כוונתו היתה גם להתפלל לפני השי"ת על הזמן אשר יתקיים היעוד (עובדיה א, כא) ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו, ובכה שיעזור השי"ת ויערה אז רוח טהרה ורוח תשובה על כל כלל ישראל, ואפי' אלו שיפלו לדיוטא התחתונה וייראו כעשיו הרשע ויעברו על כל עבירות שבתורה גם הם אל יאבדו מתוך הקהל, ויעקב דהוה ליה צער גידול בנים (שבת דף פ"ט ע"ב) התפלל שיבוא אליהו ויחזיר בתשובה את כל ישראל מתוך רחמים וחסדים ולא ע"י גבורה ומידת הדין ח"ו, רק יגביה את ישראל ויבוא אליהם רוח טהרה ותשובה, וגם להגרוע ביותר יועיל תשובה לתקן כל מעלליו.

ולא רק על בני ישראל בלבד התפלל, אלא אף על עשיו גופא וכאמור שרצה לתקנו ולהשיבו למוטב,

ואין כל ספק כי בוודאי התקבלה תפילתו, שכן איתא בחז"ל (פרקי דר"א פרק למ) רישא דעשיו בנו עיטפיה דיעקב, וכן הוא במדרשי חז"ל (ראה סוטה דף י"ג ע"א) כי ראשו של עשיו קבור במערת המכפילה כי יהיה לו תיקון, ונודע מש"כ האור החיים הק' (ויקרא יא, ג) מהמדרש (ויק"ר יג, ה) דעתיד חזיר ליטהר, והכוונה לעשיו הרשע המכונה 'חזיר יער', וכפי שדרשו חז"ל במדרש (ב"ר סה, א) עה"פ (תהלים פ, יד) יכרסמנה חזיר מיער, מה חזיר הזה בשעה שהוא רובץ מפשיט את טלפיו, כלומר שאני טהור, כן מלכות הזאת גוזלת וחומסת וכו' עיי"ש (וראה מהרש"א מגילה דף י"א ע"א). כי כאמור לא שבה תפילת יעקב ריקם, ולעתיד לבוא לעת ביאת המשיח יזכה גם עשיו לבוא אל תיקונו, וכאמור דלזה שלח יעקב אל עשיו נשר להורות שמועיל תשובה ויכולה תשובתו שתעלה ותבוא עד כסא הכבוד (וראה מגלה עמוקות, פר' תולדות, עה"פ ויאמר ה' לה וגו'). אכן בוודאי עיקר תפילת ובקשת יעקב היה על זרעו אחריו עם בני ישראל שיוכלו לעשות תשובה עוד קודם ביאת המשיח, ורמז זה בדבריו כשאמר 'ואחר עד עתה' אין ועתה אלא לשון תשובה (ב"ר כא, ו), שייכו בני ישראל לעשות תשובה ולתקן כל מה שפגמו ועיוו עוד טרם עת הגאולה.

- קירוב הגאולה תלוי בתיקון שמירת העיניים והקדושה -

וי"ל עוד כמה ששלח יעקב לעשיו דייקא את הנשר, עפ"י מה שכתב הישמח משה זי"ע בתפלה למשה (קאפיטל פ) בביאור הפסוק יכרסמנה חזיר מיער, דבמדרש (ילקוט תהלים, רמז תתל) דאות 'ע' שבתיבת 'יער' תלויה, והענין בזה עפ"י מאמר חז"ל כל מה שבים טהור ביבשה טמא, וכל שביבשה טהור בים טמא, וא"כ החזיר אשר הוא ביבשה טמא, בים טהור הוא, ולעתיד לבוא כאשר יבוא עשיו על תיקונו יהפך אות עי"ן שביע"ר לאות אל"ף לתיבת יא"ר, ורמז בזה שעתיד החזיר ליטהר כנ"ל, ולכן העי"ן תלויה לרמז שעתידה להתהפך לאות אל"ף.

והיינו שכל גבורת וכח עשיו הרשע בא מע', כי כבר בחטא אדם הראשון נפגמה מדת 'עיני', וכמו שנאמר (בראשית ג, ו) וכי תאווה הוא לעיניי, ומזה בא כל הזוהמא שבעולם שלא נזכה להטהר מכך עד שיהיה תיקון העולם לעתיד לבוא, וע"ז קונן הנביא ואמר (איכה א, מז) עיני עיני ירדה מים, שכל זמן שלא

העיניים, שאם ישמור האדם על עיניו כדבעי יהא כנגד כן 'שומר ישראל שמור שארית ישראל', ולא יהיה כח לרוצחים ברחובות עיר. ומה נאמר ומה נדבר ואסור לומר, אך רואים בעליל שכאשר מקילים ואין שומרים על העיניים להזהר בזה כדבעי, הרי שכח הרציחה של עשיו מקבל יכולות ונשפך דם ישראל. ולזה מדליקין 'עד דתיכלא רגילא דתרמודאי', רצ"ל שאם חפץ האדם שיזכו כל הגוים למפלה, ושיקויים היעוד (עפ"י ירמ' ל, יא) ובכל הגוים אעשה כלה, הרי שזה נמשך על ידי שמירת העיניים בקדושה, שיקדש עיניו על ידי נר מצוה ותורה אור, כי על ידי כן יזכו לראות עין בעין בשוב ה' ציון (ישעי' נב, ח), כי בהא בהא תליא ועל ידי כן ינחלו כל הגוים מפלתם.

ויבואר הרמז בדברי מסורה, שאמר יעקב אבינו ע"ה עם לבן גרתי על ידי אשר תרי"ג מצוות שמרתני, וברוב ענוותנותו אמר וכי מצוותי שקיימתי קיימתים כראוי, והלא המצוות צריכים להיות סלקא לעילא להיות עטרה בראש אלו"ה צבאו"ת, וזה אפשר רק כשמקיימים אותם מתוך יראת שמים קדושה וטהרה ושמירת העיניים כדבעי, ובלא"ה הרי הקליפות חוטפים את כל המצוות, ואף שמקיים מצוות אינו עושה כל רושם בשמים ממעל כנודע מספה"ק (ראה באר הישב, הל' תענית, סי' תקע"א, סק"א; יערות דבש ח"א, דרוש א; אור לישרים דרוש א, ועוד), ובהכרח חייב להיות בתחילה 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' וגו', ורק לאחר"כ יתכן לזכות ל'למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי' (במדבר טו, לט-מ), ועל זה הסמיכו במסורה ואמרו אויה לי כי גרתי משך שכנתי עם אהלי קדר, כי חלף שיעלו המצוות לשמי רום הרי שהרוצחים חמסו ונטלו כל המצוות אליהם, ומכך כל כח ניקתם וחיותם.

- תפילת יעקב אבינו שיועיל התשובה בדורות האחרונים בכל מצב -

ולזה ביקש יעקב על הדור האחרון דור עקבתא דמשיחא כנרמז בתיבת עת"ה כנ"ל מהבעל הטורים, שזה הוא הנסיון הגדול ביותר בזמננו, ועל זה מתגבר היצר הרע ביותר, כי יודע שכל התיקון תלוי בזה, וכאשר יתוקן ענין זה נזכה שיהא ואתא הקב"ה ושחט למלאך המות, ויעלה לשפוט את הר עשיו, כי כל כח עשיו הוא מבחי' עין כנ"ל.

וביותר אפ"ל עפ"י המבואר בספה"ק (ראה בני יששכר, מאמרי תמוז ואב, מאמר א, אות ו; מאמרי אלול,

נתקן בחי' 'עין' ישנו שליטה לכוחות הטומאה ולעשיו הרשע. ואמנם לעתיד לבוא יתהפך ע' לא', ע"ד שמצינו במדרש (ב"ר כ, יב) עה"פ (בראשית ג, כא) כתנות עור, שבתורתו של רבי מאיר כתיב כתנות אור באל"ף, שאז יתבטל שליטת עשיו ויעלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו, אתוד"ק יעו"ש.

ועפ"י יובן מה ששלח דייקא הנשר, כי הנשר מרמז על ראות העין כנ"ל מהטור, לומר ולרמוז שיבוא העת אשר יתוקן העין ויתהפך לאל"ף, ועד שלא יתוקן ענין זה הרי שישנו כח למלכות עשיו הרשעה. ובזה חפץ היה יעקב להורות לזרעו אחריו וללמד את עם בני ישראל כי הכל תלוי בתיקון מידת העיניים בקדושה, כי זה לעומת זה עשה אלוקים (קהלת ג, יד) וכאשר האריכו בספה"ק (ראה ישמח משה, פר' כי תבוא, עה"פ ולקחת מראשית) שכל זמן שלא נתקן בחי' העין, הרי שישנו הכח למלכות אדום הרשעה זרע עשיו הרשע וסובלים בני ישראל בגלות המר עוד ועוד כשאין רואים הקץ והסוף, והנה שוב בוכים על צרה הרודפת צרה ואסון הרודף אסון.

ובשמים ממעל מצפים ומייחלים לתיקון בחי' ומידת עין להפך עור לאור, שזהו על ידי עסק התורה הק', שעליה נאמר (משלי ו, כג) כי נר מצוה ותורה אור, שיהיו עיני האדם מביטים ומאירים באותיות התורה הק', ועל ידי כן מתקן ומטהר עיניו ובכך נוטל השליטה מעשיו הוא אדום.

ולזה כשביקש יעקב רחמים על הגאולה העתידה ועל עת עקבתא דמשיחא וכדרמזו כאן המגלה עמוקות ובעל הטורים, שלח עמהם נשר ללמד ולהורות בזה על סיבת עיכוב הגאולה, כי הכל תלוי ועומד בתיקון מידת עין.

- ענין ימי החנוכה לתקן בחי' קדושת העיניים -
וזהו כל ענין ימי החנוכה, כי חנוכה הוא חינוך והרגל לגאולה העתידה (בני יששכר, מאמרי כסלו טבת, מאמר ב, אות ח) ונתקן בעיקר כדי להכין לגאולה העתידה, והוא יו"ט של ימי החול, כדי שלא יפלו ויתערבו בני ישראל באחרית הימים ויתערבו בגוים ח"ו, ולכן עיקר מצות חנוכה הוא 'אלא לראותם בלבד', כי בראיית העין תלוי הדבר אם כבר יזכו ישראל שיעלו מושיעים בהר ציון או לאו ח"ו.

ולזה מדליקין על פתח ביתו מבחוץ (שבת דף כ"א ע"ב), לרמז שמה שמתרחש ברחובות תלוי בשמירת

תשובתו בכל מצב להפוך כתנות עור לכתנות אור באל"ף, ותפילתו של יעקב היא היא שמלווה את בני ישראל בכל שנות גלותם לדורות עולם.

- דברי התעוררות לתשובה שלימה -

זהו שאמר הכתוב וישלח יעקב מלאכים לפניו היינו שכוונתו לא היתה רק על אותו הזמן אלא על הדורות העתידיים לבוא הדורות האחרונים, שאז ג"כ יפתח השי"ת כל השערים, ומשמיא יריק עליהם רוח מטהרה ורוח תשובה, וכל מי שיחפוץ יוכל לעשות תשובה שלימה, כאשר רואים כהיום בחוש כי קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי, ומשמים ממתנינים ומצפים שישבו בני ישראל בתשובה, ואכן ישנו ריבוי גדול של בעלי תשובה בלי שיעור ממש, וצריך לראות שכל אחד ישיב בתשובה ולא רק אלו הרחוקים כליל מן התורה והמצוות. ומרומז גם במה דאיתא (רמ"א, סי' תרע"א, סעי' ז) **האידינא מדליקין מבפנים**, היינו שלא רק מבחוץ צריך להתעורר, אלא גם אלו שמ'בפנים' צריכים גם כן לעורר לבם לשוב בתשובה שלימה.

והנה זה ברור שכל כלל ישראל צריכים לשוב וגם אלו הרחוקים ביותר, אך זאת אינו בידינו, לבד ממה שנרבה על כך תפילות ותחנונים, אך בעיקר מצפים בשמים ממעל מאתנו, היינו מי שיושב בבית המדרש ומניח תפילין ומתעמף בציצית תמיד וכו', שמאתנו מצפים שנשוב ונתנהג בקדושה ובטהרה לקדש כל רמ"ח איברנו, להיות בבחי' 'מדליקין מבפנים', היינו שיהיה המח נקי וטהור והלב יהיה קדוש לה' אלוקינו, ונדע כי דייקא באלו שזוכים להיות מבני היכלא דמלכא בהם תלוי כל עיכוב הגאולה, וצריכים אנו לקדש ולטהר כל רמ"ח איברים ושם"ה גידים.

גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, בני ישראל חפצים לקבל עליהם עול מלכות שמים באמת ולילך דרך ה', י"ה זכות אבות יגן עלינו שלא נכשל ולא ניפול בכובד הקשיים והנסיונות, ונוכל להוציא מן הכח אל הפועל כל הרצונות והקבלות הטובות למלא רצוננו לטובה. ירא ה' בעני עמו ויקשב וישמע, ויבוא סיעתא מן שמיא בבחי' 'מסייעין אותו' יותר ויותר, עד שיקויים היעוד (זכרי' יג, ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, ובמידה כנגד מידה יתקיים 'בכל הגוים אעשה כלה'. יתן השי"ת לכל בני ישראל שפע ברכה והצלחה

מאמר א, אות ח) כי יעקב ועשיו נחלקו ביניהם על חודש אלול, וחודש אלול מכוון כנגד העשיה, וכנגד בחי' 'עין', יעו"ש, ועל זה נסובה המלחמה בין יעקב לעשיו, כי כל יניקת עשיו הוא מעי"ן כנ"ל, ויעקב מבקש להפך עי"ן לאל"ף.

וזה שרמזו כאן המסורה בתפילתו של יעקב לפני הבורא ב"ה, כשאמר יעקב ואחר עד עתה, והיינו שמתמה ושואל מפני מה מתאחר הגאולה כל כך, כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, וכבר כלו כל הקיצין, ובכל פעם מאחרין הגאולה שוב ושוב, ונדחה למועד רחוק יותר עוד ועוד, הרי שסיבת הדבר הוא כל הרעה העון הזה שהוא בבחי' 'רע' כנודע (ראה זוה"ק, פר' אמור ח"ג, דף צ' ע"א) אשר עשיתך מ'נעוריד' ועד עתה היינו בעון חטאת הנעורים שזוהו שמעכב הגאולה. והיה יעקב אבינו ע"ה מבקש ומתפלל שגם על זה יועיל התשובה.

ומבואר בספה"ק שבזמן שהיה עולם כמנהגו נוהג, היה באפשרי לזון אם מועיל תשובה על עון זה או עון אחר וכיוצ"ב, אכן כבר ברור ומוסכם מפי ספרים וסופרים וכן קבעו כל צדיקי אמת בדורות האחרונים, כי כהיום ברור שנפסק שאין לך דבר העומד בפני התשובה (עיין ירושלמי פאה פ"א, ה"א; רמב"ם הלכות תשובה פ"ג, ה"ד), והבורא ב"ה מצפה לכל אחד ואחד, וכשיקבל על עצמו בקבלה גמורה מאי דהוה הוה מכאן ולהלן חושבנא, הרי שמקבלו השי"ת ונרצה ונסלח לו. וידוע מש"כ הישמח משה (הובא בתהלה למשה, ריש ישמח משה ח"ג) כי כל תיקוני התשובה הם רק לחוטא פעמיים ושלוש, אך המשוקע בחטא שפורש מן החטא, אין צריך שום תיקון וסיגוף דהפרישה מהחטא זה גופא הוא הסיגוף הגדול ביותר, יעו"ש, ובעת הזאת פותח הקב"ה שערי תשובה לדופקים בתשובה.

כל זה פעל יעקב אבינו אז בתפילתו שלא יאבד ולא יפול אחור האיש הישראלי, וכל מי שיהרהר בתשובה יקבלו אותו באהבה, ועל זה הוסיפו במסורה והסמיכו עוד הפסוק ויחזן ה' אותם וירחמם ויפן אליהם למען בריתו את אברהם יצחק ויעקב ולא אבה השחיתם ולא השליכם מעל פניו עד עתה, שאף שחטאו ונפלו למטה כל כך, מכל מקום לא השליכם מעל פניו, כי אם אדרבה מקבל תשובתם באהבה, וכאשר מקבל האיש הישראלי על עצמו לשוב בתשובה שלימה, מועיל

שארית ישראל בכל מקום שהם בכל מקומות מושבותיהם מכל מכשול ותקלה, ויתרומם קרן ישראל בשמחה וטוב לבב לכל עם בני ישראל, ונוכה להגאל בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

ברוחניות ובגשמיות, אור חדש על ציון תאיר ונוכה כולנו מהרה לאורו, מנוחה ושמחה אור ליהודים בכל בתי ישראל יהא אור ולא ידעו עוד מצער, ויאמר די לדמעות ששופכים בני ישראל, שומר ישראל שמור

יום ראשון פר' וישב כ' כסלו

אחרי תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הר"ר יקותיאל יהודה ארנפלד מפעיה"ק (בר"ר שמואל צבי מפעיה"ק, וחה"ר שמעלקא שר מנהל בית חינוך לבנות בית חנה פעיה"ק).

בערב הגיע לביקור בקו"פ המחותן כ"ק האדמו"ר מסטריקוב שליט"א, לרגל שמחת הבר מצוה לבנו הינו"ח כמר מאיר נ"י, וזהו תוכן השיחה: **האדמו"ר מסטריקוב:** יום הבר מצוה יוצא בלילה הראשונה של חנוכה.

מרן שליט"א: הרי חנוכה מלשון חינוך... בבני יששכר איתא (מאמרי כסלו טבת, מאמר ב, אות ח) חנוכה מורה על חינוך והרגל לגאולה העתידה.

האדמו"ר מסטריקוב: הבני יששכר מביא שם ג' מקורות שחנוכה הוא אור הגנוז, הרוקח, המהר"ל והרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע.

מרן שליט"א: הכל נאמר ברוה"ק... הבני יששכר כותב עליהם שהם 'עדים נאמנים'... וידוע שהרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע אמר בשם אביו הרה"ק מהרי"ד זי"ע, שבספר בני יששכר טמון אור הגנוז, והלומד בה יכול לזכות להתגלות האור.

ימי החנוכה נתקנו עבור זמן הגלות.

איך מדליקים אצלכם, בפנים או בחוץ? **האדמו"ר מסטריקוב:** זקני (כ"ק האדמו"ר מסטריקוב) זצ"ל היה מדליק בחלון שהיה משמש גם כדלת, וכך יצא ב' השיטות...

מרן שליט"א: היינו דלת שפתוחה למרפסת. **האדמו"ר מסטריקוב:** דלת שקופה מזכוכית, כך הדליק משך שנים רבות שהתגורר בתל אביב. אחר כך בבני ברק הדליק בדלת של המרפסת.

מרן שליט"א: איני יודע מתי נתחדש שמדליקים בחוץ, הרי איתא (שו"ע סי' תרעא) והאידנא מדליקים מבפנים... **האדמו"ר מסטריקוב:** זה נתחדש לכאורה כשבאו להתגורר בא"י, בירושלים.

מרן שליט"א: ברוב העיירות בזמנים רגילים לא פחדו מהגויים ועכ"ז הדליקו בפנים.

האדמו"ר מסטריקוב: הרמ"א כתב (תרעא, ז) דגם בזמן הזה שכולנו מדליקין בפנים ואין היכר לבני רשות הרבים כלל, מ"מ המנהג להדליק בטפח הסמוך לפתח כמו בימיהם. וכותב עוד דאף שאין היכר רק לבני הבית, מ"מ היכר קצת מיהא בעי.

מרן שליט"א: בשו"ת דבר יהושע (חלק א, סימן מ; חלק ב, סימנים קא-קג) להגאון רבי יהושע מנדל אהרנברג זצ"ל מברר באריכות בענין זה, שנעקרה התקנה מלהדליק בחוץ.

² ראה באריכות בספה"ק בני יששכר (מאמרי כסלו טבת, מאמר ב) שמביא את דברי שלשתם באריכות, ומסיק (אות כא): הנה העדתי לך שלשה עדים נאמנים אשר הארת אור חנוכה הוא מבחינת אור הגנוז, הלא המה הרב עיר וקדיש בעל הרוקח ז"ל אשר דבריו מקובלים מאליהו ז"ל, וכן מדברי הרב הגאון מהר"ל מפראג, ידוע דבריו נאמרו ברוח הקודש והיה משתמש בספר יצירה, והרב הקדוש אשר היה סמוך לדורותינו מפורסם ברוח קדשו הרב מהר"פ זצוק"ל מקארעץ. על כן היא מצוה שנרמזת בתורה [שנגנוז בה האור] בגניזה, וכן בזוה"ק לא תמצא מדברים מענייני נר חנוכה [רק פעם אחד (ח"א רלח, ב) מוזכר שם נר חנוכה דרך העברה בעלמא וכן בתיקו"ז (כט, א) אי"ה אביא דבריהם להלן (אות כד)], והוא מטעם הנ"ל שהוא מן בחינת אור הגנוז, וקראו לימים האלה חנוכה שהוא חינוך לגאולה העתידה שיתגלה האור הגנוז, וכל ימי עניינו ומרודינו משנפסקה הנבואה הידועה לנו הארת אור הגנוז בתורה על ידי מצות נר חנוכה, וכבר ידעת שהאור הגנוז מביטין בו מסוף העולם ועד סופו (חגיגה יב, א), והארת נר חנוכה היא הארה מן האור ההוא במעט קט, ועל ידה אנחנו יכולין להביט בתורה אשר האור גנוז בה, הבן, והנה לבעבור זה הדורות שהן סמוכין לגאולה התחילו חכמי הדור לדבר מענייני המצוה הזאת מה שלא שיערו הראשונים, והוא סוד כמסו, והנה אדברה וירווח לי איזה ענינים מדברי זוה"ק הסכת ושמע.

³ וראה בספר פסקי דבר יהושע (עמ' כח): כבר נהגו ישראל להדליק נר חנוכה בפנים הבית, ואעפ"י שאין סכנה להדליק בחוץ, מ"מ כיון שכן נהגו אין לשנות, ועל זה נאמר (שיר השירים א) אם לא תדעי לך... צאי בעקבי הצאן. ויתכן שהיתה פעם גזירת המלכות על מצוה זו ואז התקינו חכמים להדליק בפנים, וכל דבר שנקבע מחמת סכנה אין מחזירין אותו לקדמותו, שמא

⁴ ראה שם: על כן קראו לימים האלה חנוכה שהוא חינוך והרגל על לעתיד גאולה העתידה שאז יתגלה לנו האור הגנוז בשלימות כמשארו"ל וגנוז לצדיקים לעתיד לבא (חגיגה יב, א) כדכתיב (ישעיה ס, יט) לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם ולנוגה הירח לא יאיר לך והיה לך ה' לאור עולם... על כן נקרא נר חנוכה נר חינוך והרגל לאור עולם בגאולה העתידה שיתגלה אור הגנוז נאמר ביה יהי"א או"ר...

וראה עוד שם (מאמר ג, אות ג): והנה המעט מן האור הזה שמתגלה לנו, הוא חינוך לגאולה האחרונה שיתגלה לנו אור הגנוז בשלימות פנחס שיהיה לו ברית שלום בראשית, וכמו שנאמר בנבואה לא יהיה לך עוד השמש וכו' והיה לך ה' לאור עולם (ישעיה ס, יט), והאור הזה הניסיי אשר הוקבע לדורות הוא כמו שמחנכין את הקטן בקטנותו מעט מעט בכדי שיעמוד על עמדו בגדלותו, על כן קראו לימים האלה חנוכה ולהנר מצוה הזה נר חנוכה לשון חינוך והרגל להאור העתיד בגאולה העתידה ב"ב... וראה עוד (מאמר ד, אות לב): נעשה הנס על ידי כהנים, הנה בודאי היו מבני פנחס ניתן לו ברית שלום (במדבר כה, יב), שיהיה הוא המבשר שלום ב"ב בגאולה האחרונה, והנה נקראים הימים האלה חנוכה שהוא חינוך והרגל לגאולה האחרונה כאשר כתבתי לך כמה פעמים, ועוד יתבאר אי"ה, והנה אמרו רז"ל במדרש ביום שעלה אליהו (הוא פנחס) למרום בו ביום הועמד מלך לאדום (הוא עש"ו שונא שלו"ם חושבניה דדין וכו'), ממילא היום שיבא פנחס הוא אליהו בהחזרה לבשרנו בשלום תתבטל מלכות עשו שונא שלום והיתה לה' המלוכה הוא יום המקווה לה, והנה להיות הישועה הזאת בביטול מלכות יון היה כעין חינוך והרגל לגאולה העתידה ב"ב שיבא פנחס אליהו לבשרנו בשלום, על כן הנס הזה נעשה על ידי כהנים מזרע פנחס, הם המברכים את בני ישראל בשלום.

שם עם בנו הגה"צ ראש הישיבה ואב"ד קהלתנו הק' בארה"ב שליט"א, והביע קורת רוחו לשמע ומראה מאות בחורי החמד העוסקים בתורה הק' בהתמדה כראוי וכיאות.

יום שני פר' וישב כ"א כסלו

לאחר תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הרה"ג ר' יהושע שטראה שליט"א רא"כ בחיפה (כהג"ר אהרן שמואל מאנטוועפן, וחהג"ר אשר דוד גליק מנה"ר דשיביה"ק לצעירים דברי חיים פעה"ק), ולבן הר"ר דוד סגל מקרית צאנז טבריה (ב"ר מרדכי מירושלים, וח"ר משה אברהם גלנץ מירושלים).

יום שלישי פר' וישב כ"ב כסלו

אחר תפילת מנחה נסע מרן שליט"א לבני ברק להשתתף בשמחת השבע ברכות של החתן בן הגה"צ רבי חיים צבי מייזליש שליט"א ראש ישיבת סאטמאר ב"ב, בן הגה"צ כ"ק גאב"ד סאטמאר בארא פארק שליט"א, וחתן כ"ק האדמו"ר מויזניץ שליט"א, עם הכלה תחי' נכדת כ"ק האדמו"ר מדעש שליט"א.

בהגיע מרן שליט"א חבוש בשטריימל פרס בשלום הסב הגה"צ גאב"ד סאטמאר בארא פארק שליט"א שהשתחרר באותו יום מבית החולים, ואחלו מברכות קדשו, וכן למחותן הגה"צ רבי חיים צבי שליט"א, לבנו החתן ולכל המחותנים והנוכחים.

במהלך שהותו שוחח מרן שליט"א עם המחותנים, ונביא כאן מתוכן השיחה:
ר"י סאטמאר ב"ב: אני מעיין הרבה בספר 'אהל שלמה' על חנוכה לכ"ק האדמו"ר מזוועהיל זצ"ל, יש שם הרבה 'שיינע זאכן'... דבריהם הם הם זכרונם, בפרט שלא זכה לזש"ק. כבר הזכרתי איזה ענינים משם, בענין הכשר מצוה ועוד.

גאב"ד סאטמאר ב"פ: בתקופת החתונה של חדב"נ כ"ק האדמו"ר מזוועהיל זצ"ל, היה אבי (הגה"צ גאב"ד

האדמו"ר מסטריקוב: הוא רוצה לומר שאלו שמדליקין בחוץ אינם יוצאים יד"ח המצוה... משמע מהרמ"א שבחוץ לארץ אפילו שהדליקו מבפנים אבל היה להם רצון שיראו מבחוץ. שמעתי שהגאון מטשעבין זצ"ל היה מדליק בחלון.

מרן שליט"א: אין רואים עוד בשאר מצוות שיש את גוף המצוה, ויש מהדרין, ויש מהדרין מן המהדרין... וכיום כולם מהדרין מן המהדרין...

האדמו"ר מסטריקוב: בשו"ע (תרע"ב) מביא רק את הדין של מהדרין מן המהדרין, ואינו מביא אפילו את שאר האפשרויות.

זקני זצ"ל היה אומר תורה על זה, להראות שכל הנס היה כיון שרצו להדר להדליק בשמן טהור, כי הלא מן הדין לא היו צריכים להדליק.

מרן שליט"א: אם לא היה 'מהדרין' לא היה חנוכה, כי הלא טומאה הותרה בציבור...

מרן אדמו"ר זי"ע אמר דבפשטות משום שכך נהגו כמהדרין מן המהדרין נהיה כך הדין, או משום נדר או משום קבלת אבות, ולכן נקבע כן ובשו"ע מביא רק הענין של מהדרין מן המהדרין.

האדמו"ר מסטריקוב הגיש הזמנה לשמחת הבר מצוה של בנו הבח' מאיר נ"י.

מרן שליט"א: מאיר ע"ש חנוכה... 'למאיר ובא' (פסחים ב, א)...

בחור צריך לידע כי 'והאידנא מדליקים מבפנים' היינו בפנימיות הלב...

וכיבדו מרן שליט"א בלחיים ומזונות: שגור בפי העולם שלא לשתות יי"ש לבד, מ'זאל עפעס צובייסן'. ושוחחו על מנהגינו להקדים ברכת שהכל למזונות ככהאי גונא.

והעניק מרן שליט"א דורון דרשה להבחור, וליווהו מרן שליט"א החוצה ונפרדו לשלום.

אח"כ נכנס מרן שליט"א להיכל המתיבתא ושוחח

ליישוב מה שבשולחן ערוך (אור"ח תרע"ב) לא מוזכר שמעיקר הדין נר איש וביתו וכו', דמאחר שכבר נהגו כל ישראל לעשות כמהדרין מן המהדרין קם דינא הכי.

¹ ראה בספר אביר הרועים (אות שלט): פ"א בליל ערב יום כיפור אחר הכפרות כמו שהיה המנהג בסאטמאר שלאחר הכפרות ישב כ"ק [בעל האבני נזר] לבד אצל שולחן הטהור והחסידיים עמדו סביבו והגיד דברי תורה, והיו מחלקים יי"ש ולעקין ושתו העולם לחיים לרבינו הקדוש זי"ע. היה פעם אחת העולם גדול והלעקין קטן בכמות, והיו הרבה שלא הגיע להם לעקין, והרגיש בדבר כ"ק, אז עמד על רגליו הקדשים ואמר בקול, שלמי שאין לו לעקין לא יתנו לו יי"ש, כי אומרים בשם היהודי הקדוש שאם שותין יי"ש און מען איבער בייסט נישט, איז עס חוקת הגוי. ואמר דברים בהתלהבות גדולה כאלו היה נוגע ממש לאפרושי מאיסורא מדבר איסור חמור.

וראה גם בספר ארץ החיים (אות רעג), שפ"א בא הרה"ק מרוזין לבית מדרשו ומצא את החסידיים יושבים ושותים יי"ש ומברכים זא"י בברכת לחיים כאהבת ריעים אהובים, ושאל אותם אם נזהרים לשתות יי"ש עם 'פערבייסען', ואמר בשם הבעש"ט הקדוש זי"ע כי אם נזהרים שלא לשתות יי"ש בלי פארבייסען ניצולים מכל המכשלות. ואני אומר, אמר הרה"ק מרוזין זצוק"ל, כי בזה ניצולים ממיתה קודם הזמן וממיתה משונה וממיתה ע"י עכו"ם ר"ל.

תחזור הסכנה ח"ו, לפיכך אלו המדליקין כיום בחוץ, לא רק שמוציאים לעז על הראשונים, אלא יתכן שלא יצאו ידי חובתן כיון שאינם מדליקין במקום הראוי.

¹ ראה בליקוטי הרי"מ בשם החידושי הרי"מ: יש להקשות, מדוע בשום מצוה לא תקנו חז"ל מהדרין מן המהדרין רק במצות נר חנוכה. ויש לפרש שבאמת לא היו ישראל סומכין על הנס, רק היו חולקין את הפך לשמונה ימים ועשו פתילות דקות שיסיפיק לשמונה ימים, אף על פי שלא יהיה בהידור כל כך, דהא כל יום לא יהיה רק שמן מעט ופתילות דקות, ועשה הקב"ה נס שבכל יום דלק בהידור כמו שמן מרובה ופתילות עבות, ומפני זה תקנו מהדרין מן המהדרין, שכל הנס היה ההידור. ובזה מתורץ קושיית המפרשים שבליילה הראשונה לא היה נס כלל שגם כן היה נס בליילה הראשונה מה שדלק בהידור. ובזה יובן מה שאמרו בגמרא (שבת כג) אמר אבי מריש הוה מהדר מר אמשחא דשומשמי אמר האי משך נהורי טפי, כיון דשמע לה להא דרבי יהושע בן לוי מהדר אמשחא דזיתא אמר האי צליל נהוריה טפי. דמתחילה סבר דהנס היה בשמן שנתרבה ולא היה ממחר לכלות, לכך רצה לעשות זכר לנס להדליק בשמן שומשומין דגם כן משך נהורא, ומרבי יהושע בן לוי הבין דהנס היה מה שהאור היה צלול ויפה כמו בפתילות עבות ונראה לו הטעם הזה, ולכך עשה כמוהו.

² ראה שפע חיים (חידושים ופלפולים לחנוכה, סימן ט): בזה יש

לזקני שיכול לנסוע כי כבר אין זוכרים אותם שם... ואז נסע לשם, והגיע מפעסט לסאטמאר, והיו צריכים להחליף כסף בבנק, וכשראו בפפורט שלו שהוא נקרא 'טייטלבוים' אמרו לו שהיה להם פעם איזה רב בשם 'טייטלבוים'... אחר כך כשחזר זקני לארה"ב וסיפר זאת לדודו כ"ק האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל, נתיירא והפטיר שאם הם עוד זוכרים אותו אין הוא רוצה לחזור עוד לשם...

את בית מדרשו של הייטב לב בסיגוט שרפו הדייטשן כשנכנסו לעיר, וכשהיה זקני הברך משה שם בעיר באותו ביקור, לא היה לו היכן להתפלל, ולכן הלך להתפלל בבית מדרש אחר, אשר בשעתו היה זקנו הקדושת יו"ט זי"ע מתנגד גדול עליהם ואף הוציא איסור להיכנס לשם, אבל כאמור שאז לא היה מקום אחר להתפלל. כשחזר לארה"ב שאלו דודו כ"ק האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל היכן התפלל, וכשאמר שבלית ברירה התפלל באותו מדרש, שאל אותו דודו היתכן... והצטדק שהרי כעת אין שם מאותם אנשים, אין את המתירים ואין את האוסרים... אבל בכל זאת אמר לו דודו שלא היה צריך להיכנס לשם, ושאל זקני היאך יתקן זאת, ואמר לו שכאשר יהיה עוד פעם בסיגוט לא יכנס לאותו בית מדרש... וכן הוזה, שבפעמים הבאות שנסע לשם לא ניגש כלל לאותו בית מדרש.

לפני כמה שנים קנו בחזרה את שטח בית המדרש של הייטב לב וצאצאיו אחריו והקימו הכל מחדש. ורואים במסמכי הטאבו שבמשך כשמונים שנה היה שטח זה ברשותם של הייטב לב וצאצאיו.

מֶרֶן שְׁלִיט"א: ובזמן המלחמה לקחו זאת...

ר"י סאטמאר ב"ב: הקומוניסטים לקחו הכל...

שמעתי סיפור פלא מהרה"ח ר' ליפא שווארץ ז"ל, שבמקומות ההם יש 'שארפע קוואלן', שנובעים בחזקה, ובקלויזנבורג גם היו כאלו מעינות, לכן היה שם מאד קשה להכשיר המקוה עם חול והיו מכשירים עם חלב, וכידוע שמרן הדברי חיים לא הכשיר בזאת ואילו הייטב לב התיר. ומרן זי"ע לא היה מרוצה מהמנהג דשם, ורצה לעורר שישתדלו להכשיר את המקוה דוקא עם חול, ודודי כ"ק האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל אמר לו שגם הרבנית שלו בת העצי חיים מקור מוצאה מסיגוט, ששם הקילו כדעת הייטב לב להכשיר עם חלב.

הגה"צ רבי משה אריה פריינד זצ"ל גאב"ד ירושלים סיפר, שלאחר המלחמה היה בסיגוט, והיו צריכים להכשיר את המקוה בחזרה, והוא הרי היה נכד הרב מנאסויד שהיה צאנזער חסיד גדול, לכן רצה להכשיר עם חול, ועמד שם עם הגה"צ רבי יהודה'לע אייזיקסון זצ"ל חתנו של העצי חיים, והכניסו הרבה שקים של אדמה עד שראו שנהיה יבש שם למשך כדקה.

מֶרֶן שְׁלִיט"א: הרי היו יכולים לעשות גם בלא מעיין...

ר"י סאטמאר ב"ב: אכן, אבל המקום שם מלא עם מעיינות ולכן הידרו בכל הסביבה שם שיהא עם מעיין. זקני הברך משה זצ"ל היה מספר, שאביו הקדושת

אוהעל) זצ"ל בארץ ישראל לרגל אירוסי בתו עם גיסי הגה"צ רבי זאב ארנסטר שליט"א רב קרית מאו"ח ירושלים, ונסע אבי לקרית צאנז לאחל ברכת מזל טוב על החתונה, ואמר לו מרן זי"ע שימתין קצת וקראו לכמה אברכים ועשו לכבודו סעודת שבע ברכות.

ר"י סאטמאר ב"ב: הוא היה גם בפערנוואלד יחד עם מרן זי"ע.

גאב"ד סאטמאר ב"פ: דודי כ"ק גאב"ד ווייטצען זצ"ל סיפר לי, שכאשר הדפיס הספר 'מקדשי השם' [הכולל חידושי תורה מגדולי ישראל שנהרגו במלחמה הי"ד], ביקש ממרן זי"ע שישלח איזה דברים מבניו הי"ד, ולאחר זמן שלח לו המכתב שנדפס שם (סימן ה) מבנו הבחור הק' ליפאל'ע ז"ל הי"ד. וכתב בהתנצלות לדודי, שהיה קשה לו הדבר לצמצם מוחו לזה, 'ער האט זיך נישט געקענט צאמקלויבן', אבל עכשיו שהיה ערב תשעה באב והיה עסוק באבילות על ציון וירושלים, אזי התיישב לכתוב לו...

מֶרֶן שְׁלִיט"א: זהו מכתב שכתב ליפאל'ע בשעתו אל הגה"צ מווייטצען זצ"ל. זה היה כבר ממש לפני שהמלחמה פרצה באונגריין.

גאב"ד סאטמאר ב"פ: הרה"ח רבי לייבל סטעמפל שליט"א מספר שהוא עוד זוכר שהרה"ק רבי שלום אליעזר זי"ע עודד ודחף את השידוך של ליפאל'ע עם בתו של הרב מווייטצען, ודיבר עם שניהם בחדרו.

מֶרֶן שְׁלִיט"א: שמעתי זאת ממרן אדמו"ר זי"ע בעצמו, ואמר על זה שמסתמא רצה לעשות לו טובה, כי צאצאיו של הרב מווייטצען נשארו בחיים, ואולי היה אף הוא נשאר בחיים.

ר"י סאטמאר ב"ב: לפלא שבנין בית המדרש בקלויזנבורג שבו התפלל מרן זי"ע, עודנו קיים, והרבה סטודנטים יהודים שלומדים שם בעיר, באים לשם להתפלל, וכאשר הקימו מקוה בעיר דעעש הסמוכה, היו רבים מהם מגיעים למקוה לטבול שם.

מֶרֶן שְׁלִיט"א: מרן אדמו"ר זי"ע לא חזר לשם אחרי המלחמה כלל...

גאב"ד סאטמאר ב"פ: אבי אב"ד אוהעל זצ"ל לא רצה לחזור לשם בשום אופן.

ר"י סאטמאר ב"ב: גם זקני כ"ק האדמו"ר הברך משה מסאטמאר זצ"ל לא חזר אף פעם לעירו זענטא, וגם לא לראצפערט, רק לסיגוט נסע כדי להיות על קברי אבות. **מֶרֶן שְׁלִיט"א:** מרן אדמו"ר זי"ע סבר שהם כבר אינם שם... עד לפני כשלושים שנה לא יכלו לנסוע.

ר"י סאטמאר ב"ב: גם כשהיו יכולים לנסוע, פחדו לנסוע... זקני כ"ק האדמו"ר הברך משה זצ"ל חשש מאוד לנסוע, וזכורני שבפעמים שנסע והיו צריכים לעבור הגבול, היה נראה עליו פחד כאילו הוא מבריח כעת את הגבול... והסיבה שחששו הוא מכיון שבשעת המלחמה ברחו מהמדינה כי לא היו להם פפורטן.

בפעם הראשונה נסע בשנת תשכ"ג, אחר שכ"ק האדמו"ר רבי יעקב יוסף מספינקא זצ"ל נתעסק שם בהעלאת ארונו של האמרי יוסף זצ"ל, והוא אמר

יו"ט השאיר בצוואה שיחליפו את הקעסל של המים החמים במקוה, כי בחיים חיותו לא היה יכול לפעול אצל הקהילה דבר זה משום שעלה סכום גדול, והמקוה היתה קרה בלילה. הקעסל עד אז היה 'א גרויסע גלאז' והיה אוויר מלמעלה והכניסו לשם עצים לחימום, כך חממו את המקוה, והיו יכולים גם לקבל כוויה ברגל מזה, והוא אמר שיחליפו זאת, ואכן לאחר פטירתו החליפו את הקעסל.

הרי מרן זי"ע גם היה גר שם בהויף בסיגוט, וכן גיסו הסלאטפינער רב.

מרן שליט"א: מרן אאדמו"ר זי"ע התגורר בחדר הסוכה שבביתו של חותנו העצי חיים, ובחג הסוכות לא רצה לצאת משם, כי רצה להיות עם חותנו, ואכן זכה לישון עמו יחד בסוכה, כמה שכבר ישנו...

ר"י סאטמאר ב"ב: מרן זי"ע עבר לקלויזנבורג לאחר פטירת העצי חיים בשנת תרפ"ו, והיה שם משך שמונה עשרה שנה עד תש"ד.

בפסח שלאחר מכן כבר פתח ישיבה בקלויזנבורג, הרה"ח ר' טוביה לפקוביץ ע"ה למד שם.

מרן שליט"א שתה לחיים ואיחל מברכות קדשו לחתן והמחותנים וכו'.

והגיע להשתתף הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א ראש ישיבת סלבודקא.

ר"י סאטמאר ב"ב: הראש ישיבה שליט"א יש לו

שייכות לדעעש... אביו למד שם...
הגרמ"ה הירש: יש לנו שייכות... הירש יש להם שייכות עם דעעש.

ר"י סאטמאר ב"ב: בדעעש היה הרבה ממשפחת הירש. מתי נסע אביכם לארה"ב?

הגרמ"ה הירש: הוא נסע לכמה שבועות בשנת תרפ"ח, וחזר לשם בשנת תרצ"ד, וכך ניצל.

מרן שליט"א: למה נסע לארה"ב?

הגרמ"ה הירש: עבור כסף, הוא היה שוחט באיזה עיירה.

ר"י סאטמאר ב"ב: והיכן גרו?

הגרמ"ה הירש: באיסט סייד.

גאב"ד סאטמאר ב"ב: היו שם בשעתו הרבה בתי כנסיות...

ר"י סאטמאר ב"ב: היום יש עוד שם משהו?

הגרמ"ה הירש: אין כלום...

בהמשך קם מרן שליט"א לריקוד של שמחה עם בעלי השמחה והנוכחים למשך זמן, ואח"כ רקד עם החתן ביחוד.

בסיום נפרד מרן שליט"א מבעלי השמחה והמחותנים שליט"א וחזר למעון הקודש בקרית צאנז.

יום רביעי פר' וישב כ"ג כסלו

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה דוד עקיבא נ"י בן הר"ר יצחק גנזל מירושלים.

בחצרות קדשינו

ביקור מרומם של הגה"צ ראש הישיבה ואב"ד קהילתנו

הק' בארה"ב שליט"א

בבית מדרשנו ברחוב רב אשי בבני ברק

אם אמרו צדיקים על מאמר חז"ל "יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הזה", שהכוונה על אותה שעה אחת של התרוממות בעת נעילת שערי השבת בעידן רעוא דרעוין וסעודה שלישית, כאשר חסידים מתוועדים יחד בשבת אחים גם יחד בזמירות ותשבחות, הרי שהדברים קיבלו משמעות כפולה בשבת העעל"ט, שבת קודש פרשת וישלח, לסדר 'ויחן את פני העיר', בקרב בני קהילתנו הק' בבני ברק מתפללי בית מדרשנו ברחוב רב אשי, אשר זכו

לקבל בהדרת כבוד את האורח החשוב מעכש"ת הגה"צ מורינו ראש הישיבה ואב"ד קהילתנו הק' בארה"ב שליט"א, אשר שהה במשך השבת בעיר לרגל שמחה, ולעת תפילת מנחה ועידן רעוא דרעוין הופיע בהדרו בבית המדרש לחזק ולאמץ לבב המייחלים לה'.

לאחר ניגוני התעוררות וכיסופין על ידי כל הנוכחים, הטו כולם אוזן קשבת לשמוע אל דבריו המעוררים של הגה"צ שליט"א אשר פתח את דבריו בכבוד האכסניא - בית מדרשנו ברחוב רב אשי, אשר שמו הטוב הולך לפניו בכל העניינים ובפרט בסדר העבודה מדי שבת בשבתו בעידן רעוא דרעוין, כאשר ביהמ"ד מיוחד ביותר בכך

קְבֻטָּה.
זְקוּקֵי לֵב!

העיניים שלהם כבויות, הלב שרוי באפילה.
הם זקוקים ללב שלך, תן להם נ"ר בחשיכה!

אור במזיבתם
צדקת הנרות - חנוכה תשפ"ד

לקהל עור
התורה והמצוות
הרב יצחק יצחק ז"ל
הרב יצחק יצחק ז"ל

מזיבת ניר של חנוכה
לכרע 250
התורה והמצוות אהרן הכהן

שמון טהור משיירי שמון הקודש של נרות החנוכה של כ"ק מרון אדמו"ר הגה"ק שליט"א. חז"ל אומרים: כל הרגיל בנר הוויין ליה בנים תלמידי חכמים. שמון הוא סגולה לבנים טובים. החזקת שמון קודש זה בבית, שמון שניתן לאות הוקרה לכל התומכים בעמלי התורה, אין ספק כי מדובר בחפץ קדוש סגולי, שיהיה ניצב בבית כעד שמשפחה זו 'רגילים בנר' והאירו את עולם התורה, ובזכות זה יזכו כל התורמים בגוטע לעכטיגע קינדער, בדורות ישרים מבורכים.

אזי בימי חשמנים: ניתן להשתתף במגבית ולהיכנס להגרלה בכל ערב, בעת מעמד ההדלקה אצל כ"ק מרון אדמו"ר הגה"ק שליט"א בפתח היכל המתיבתא. ההשתתפות בהגרלה, היא על ידי נתינת חנוכה-געלט בסך 120 ₪ בלבד – לימוד יום לאברך. \$36 בחו"ל. **ההקדשה** - מקדישים את התרומה לאברך שהתורם בוחר באמצעות מילוי בפנקס ההתרמה. השי - התורם מקבל צלוחית של שיירי שמון הקודש מכ"ק מרון אדמו"ר הגה"ק שליט"א. **ההגרלה** - התורם נכנס ל-8 הגרלות על כדי השמן מכסף של כ"ק מרון אדמו"ר הגה"ק שליט"א. בעל הו"ק מקבל כרטיס בעל זכייה כפולה. המוקד כבר פתוח: 1-800-109-509. מחו"ל ניתן להתקשר: 972-54-842-2012.

נס לשושנים: מוה"ר יודל שפירא הי"ו מנהל 'מרכז התורה' פונה בזאת אישית לכל אחד ואחד מאנשי: "אנא, בואו לעזרת ה' בגיבורים, בואו והאירו את עולמם של לומדי התורה בהחזקת התורה ולומדיה, בואו והעריכו את עמלי התורה ב'חנוכה-געלט' אישי בהוקרה לאברכים שתרצו להוקיר ולהעריך - וכך תזכו להביא אור גם במושבותיכם ולזכות לדור ישרים מבורך של לומדי תורה מידה כנגד מידה, וגם להיכנס להגרלות על חפצי הצדיק, ואורה זו תורה לא תמוש מכם ומזרעכם עד עולם".

מוה"ר ישראל גולדשטיין הי"ו מנהל "אחים לשמחה", שב מארה"ב לאחר שהות ממושכת בקרב נדיבי עם

בשבוע האחרון שב ארצה, גבאי הצדקה הנמרץ מוה"ר ישראל גולדשטיין הי"ו, מנהל מפעל "אחים לשמחה" משהות ממושכת בארה"ב, לשם יצא לפקוד נדיבי עם לנוכח כמה מקרי מצוקה מטלטלים שהגיעו אל "אחים לשמחה", בהם משפחות של יתומים ושל משפחות שנקלעו למצב כלכלי קשה שעלול ח"ו למוטט אותם, ואין להם פרוטה לפורטה עבור הבן או הבת המתעתדים להקים בתים נאמנים בישראל.

הדים רבים עשתה קריאת קדשו של כ"ק מרון אדמו"ר הגה"ק שליט"א לעמוד לימינו בנתינה קבועה – שניתנה אשתקד ופורסמה שוב השנה - ואכן פקודת הקודש שמרה

שכולם כאחד יחד משוררים הזמירות בלב שלם, כפי הדרכתו של כ"ק מרון אדמו"ר שליט"א תמידין כסדרן לכל בתי המדרש של אנ"ש בכל אתר שההתכנסות בשעה זו בבית המדרש אינה מיועדת לשיחת מרעים אלא במטרה של התעלות וקרבת אלקים.

בהמשך דבריו הרחיב במשא נרחב כהכנה דרבה לקראת ימי החנוכה ועל הלימוד שיש לנו לקחת עמנו מימי החנוכה לכל ימות השנה, לא להסתפק במועט רק בעיקר החיוב המופיע בשלחן ערוך, אלא להיות תמיד מהמהדרין והמוסיפין בקודש, מתוך ידיעה שאין אנו עושים רק את ציווי ה' אלא גם ובעיקר את רצון ה', ובפרט ההולכים בדרך החסידות צריכים תמיד לשים נגד עיניהם בכל דרכיהם מהו רצון ה' ובכך להוסיף תוספת הידור הן בשב ואל תעשה והן בקום ועשה, הן בין אדם למקום והן בין אדם לחבירו. כאשר על ידי תוספת חומרות והידורים מעוררים משמים רחמים וחסידים מידה כנגד מידה יותר ממה שראוי לנו על פי שורת הדין.

לאחר תפילת ערבית עברו הקהל אצל הגה"צ שליט"א להתברך בברכת א גוטע וואך, מצוידים בדיבורי חיזוק והדרכה אשר ילוו אותם לזמן רב.

מי לה' אלי: המוני אנ"ש בארץ ובחו"ל משתתפים במגבית השנתית למען רשת הכוללים "מרכז התורה" קרית צאנז ונכנסים להגרלה על כדי הקודש

המוני אנ"ש מארה"ק ומחו"ל משתתפים בימים אלו במגבית השנתית של ימי החנוכה לטובת רשת כוללי האברכים "מרכז התורה" קרית צאנז, במטרה להאיר את אימפריית התורה של חצר קדשונו, בה לומדים למעלה מ-400 אברכים יגיעי תורה ובעלי הוראה ב-13 כוללים, בכל מקצועות הש"ס ההוראה וההלכה.

בני בינה ימי שמונה: במרכז המגבית, נערכת ההגרלה המסורתית על שמונה כדי השמן בהם יוצק כ"ק מרון אדמו"ר שליט"א את השמן אל בזיכי המנורה מידי לילה מלילות החנוכה, כאשר הזוכים בהגרלות השנה יזכו להצטרף אל 110 מאנ"ש בכל רחבי העולם שזוכים להחזיק בביתם חפץ קדוש זה מהצדיק כידוע גודל העניין, וכאשר אמר כ"ק מרון אדמו"ר שליט"א (בדינר ל'מרכז התורה' כ"ה אדר תשס"ה): "זוהו טעם לסגולת ומעלת חפצי צדיקים, אשר ידועים עובדות לאין שיעור, שעל ידם פעלו ישועות ומופתים, כי כאמור בכליו של הצדיק ישנו ניצוצי-קדושה מעין כוחו שלו ממש".

ומנותר קנקנים: כמו בשנים האחרונות, כל תורם – זוכה! כל מי שרוכש כרטיס הגרלה זכאי לקבל במתנה צלוחית של

לא מברכים לפני שקהימנו

כשאח שלך שרוי בחושך, אתה לא מברך שהחיינו.
אתה קודם דואג לו ומאיר לו את הלב!

ששהו ממש בסמיכות לנחלי ומעיינות מים, מה שהוסיף הרבה לאוירה המיוחדת. מחזה הוד היה לראות את בחורי החמד אשר כמעט ואינם פוגשים זה את זה, כאשר הללו מתגוררים בבארא פארק הללו במאנסי, הללו בלעיקוואד או בווייליאמסבורג, והללו בסטעטן איילנד או ביוניאן סיטי, ועם הגיעם הושיטו זה לזה את ידם בברכת שלום עליכם, בסיוע בהורדת המזוודות והמטענים וכו', כאשר מפי כל פורצת כמאליה הזמר 'הנה מה טוב ומה נעים' שבת"א אחים גם יחד', כאשר מתאספים בשבת קודש זו יחדיו החוסים תחת דגלו הטהור של כ"ק מרן שליט"א להתחמם באור האבוקה ולקנות קנייני נצח ברוחניות שיחקקו בהם לעד.

עם כניסת השבת, הדליק הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב שליט"א את נרות השבת, כשמיד אח"כ נכנסו לתפילת מנחה. כשליח הציבור שימש הגאון רבי שלמה לייזער שליט"א, דומו"צ קהילתנו הק' בבארא פארק.

הגר"ש לייזער שליט"א נשא דברי פתיחה בין מנחה לקבלת שבת, בהם קידם את בחורי החמד במילים נלהבות והרחיב הדיבור אודות רגשי הקדושה המציפים כל אחד, כאשר הוא זוכה להודות ולהלל להשי"ת כי אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו, אשרינו שאנו יהודים, מה טוב חלקנו שאנו מהיראים ושלמים, ומה נעים גורלנו שאנו חסידישע אידן, ומה יפה ירושתנו שאנו זוכים לחסות תחת דגלו הטהור של כ"ק מרן שליט"א - תחת דגל 'צאנז'. וביותר בשבת זו, כאשר שליחו של כ"ק מרן שליט"א ה"ה הגה"צ אב"ד שליט"א אשר מינהו לשמש ברבנות כרב אב"ד קהלתנו הק' נפנה מכל ענייניו צרכי הציבור המוטלים עליו, והגיע לעשות את השבת עמהם בצוותא חדא, שבוודאי תביא תועלת מרובה ורוחנית שתעמוד לימים רבים.

בדבריו הדגיש כי זה לו כבר למעלה מ"ג שנים מאז שבא מהתם להכא, מקרית מלך רב להתגורר בארה"ב, ולא ימוש מרגשותיו שב"ק בצילא דמהימנותא שהנוכחים שם נמצאים ממש בבחינת 'ענני הכבוד', ועודד את הבחורים לנצל כל הזדמנות להתחמם לאורו של כ"ק מרן שליט"א, וכן גם לנצל את כ"ד שעות המעת לעת דיום שב"ק שזכו בו למעין מעין עולם הבא

מקולות מים רבים אדירים משברי ים נשמעה תפילת קבלת שבת וערבית על ידי כל המשתתפים. לפני העמוד ניגש הר"ר אברהם בנימין ביינוש וואקס הי"ו, שכאמור ארגן על הצד היותר טוב את כל עניני השבת. בזמור בואי בשלום פצחו הכל בשיר ורנן תוך כדי ריקוד נלהב לכבוד נותן השבת נועם הנשמות המתאחדות.

רוחם של אחינו ובשרנו בארה"ב שנענו במאור פנים ובעין יפה לעמוד לימין שליח "אחים לשמחה" לארה"ב, המפעל שבראשו עומד הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א.

"שוב התרגשתי לראות את הידידים היקרים בארה"ב שממש שמחו לעזור ולקיים מצות הכנסת כלה בהידור רב, והכל עשו בשמחה ובמאור פנים. אשרינו שאלו הם אנשי שלומנו בארה"ב שביתם ולבם פתוחים לרווחה, ורודפי צדקה וחסד הם כל אחד לפום דרגה דיליה" - אומר מוה"ר ישראל גולדשטיין בשובו מארה"ב.

בהנהלת "אחים לשמחה" מכירים טובה עמוקה לכלל אנ"ש בארה"ב שעמדו לימינו לתמכו ולעזרו בנתינות הגונות ובשלל פעולות. במיוחד משוגרות ברכות תודה לידידינו שעמדו לימין "אחים לשמחה" במסירות לילות כימים, חסידים ואנשי מעשה ה"ה העומדים בקביעות לימין "אחים לשמחה" גם במשך כל השנה כולה, מוה"ר משה קנפער הי"ו ומוה"ר אלימלך בלומענבערג הי"ו - נציג "אחים לשמחה" בארה"ב, ואתם-עמם מוה"ר יעקב איידליס הי"ו ומוה"ר יצחק וינקלער הי"ו - ישאו ברכה מאת ה'.

יום שבתון אין לשכוח: שבת התעלות והתרוממות הרוח לבחורי אנשי שלומינו בארה"ב בראשות הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א

בשבת קודש לסדר 'הוא הודה הוא זיווה הוא הדרה', פרשת ויצא, נערכה על אדמת אמריקה שבת התעלות והתאחדות, רוויה ברגשי התעוררות, נועם ומתיקות, תחת הכותרת 'הרימותי' בראשותו של הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א, שהאציל מאורו ומאוצרותיו הכבירים על עשרות בחורי החמד מתלמידי שיעור ב' דישיבה"ק ומעלה שהגיעו לשבות ולעשות את השבת בצוותא חדא, ובראשם דייני קהילתנו הק' בארה"ב וראשי החבורות שליט"א איש כפי מהללו. את השבת ארגן בטוב טעם ודעת האבר"ך הר"ר אברהם בנימין ביינוש וואקס הי"ו שניצח על המלאכה ברוב כשרון.

שבת התאחדות זו נחרטה בלבותיהם הצעירות של כשמונים בחורי חמד אשר זכו לעשות את השבת בצוותא חדא, כשכל השבת היתה מקשה אחת של עבודת השי"ת תורה תפילה והתענגות בתענוגים בנועם יום שבת קודש, ולעולם לא תמוש זכרון שבת זו מהם ומזכרונם.

בשעות הצהריים של יום ו' החלו ראשוני הבחורים להגיע לקמפוס המיוחד שנשכר כולו לשם שבת זו, בסוואן-לעיק שבהרי הקעסטילס, כשחן המקום ניכר בכל מקום, ובפרט

להדליק
ש"ל חנכה

במה מדליקין? בנ"ר של חסד וצדקה למען אחינו ובשרינו!

250
חנכה

אור
במושבכם
צדקת הנרות - חנוכה תשפ"ד

לקהל עזר
התורה והמצוות
בית המדרש
בבני ברק

סעודת ליל שבת קודש

סעודת ליל שבת נמשכה במשך שעות ארוכות, כאשר כולן כאחת מקשה זהב של קדושה וטהרה, התעלות והתרוממות, שירות ותשבחות, דברי תורה ושיחות הוד. המארגנים דאגו לכל פרט ופרט, שיהיה לתועלת ולטובת כל הבחורים הנאספים, כשהכל הוגש באופן מכובד ועל הצד היותר טוב. כן חולק לכל אחד ואחד זמירות שב"ק בהוצאה מאירת עינים.

את מסכת הדוברים בסעודה פתח המנחה הר"ר אברהם בינוש ווקס הי"ו, שבדבריו רומם והגביה את הבחורים לידע ולהבין כי כל מי שהגיע לכאן להשתתף בשבת זו, הרי שבמקום זה יהיה להם תועלת גדולה להתעלות יחדיו על ידי העבודה בתפילה בסעודות השבת, בזמירות ותשבחות, ובדרשות במשך השבת, כמו גם בעסק התורה וכו', מתוך דביקות ואהבת חברים, כשבדבריו השכיל להלהיב את לב הבחורים באש קודש אשר נמשכה והתפרסה על כל השבת. במשך הסעודה התכבדו בחורי החמד בזמירות, כשכל זמר ופיסקא מזמר בחור אחר, וכן קמו לריקודים נלהבים לכבוד השבת.

את הנאום המרכזי בסעודת ליל שבת מסר הגאון רבי ישכר העסקל שליט"א הדומ"ץ ביוניאן סיטי, בדבריו הביא וציטט ממכתבי קודש שחרט כ"ק מרן זי"ע בעט ברזל ואש שלהבת נשמתו הק' שבערה בו, מיד בראשית השנים אחר שנות הזעם, מכתבי קודש אותם שיגר כ"ק מרן זי"ע מאדמת אמריקה למחנות העקורים פערנוואלד ופעלדעפינג ועוד, כשמתוכן המכתבים נראה כי על אף המצב הקשה שהיה אז לכל היראים לדבר ה', כשאך בקושי היה להם בגד לעורם ומאכל להשביע רעבונם, ואף ספרי לימוד לא היה בידם והיו נדחקים ללמוד חמשה מתוך גמרא אחת וכיוצ"ב, עכ"ז כל מעיינים ומגמתם לא היה כי אם להתעלות בתורה ועבודת השי"ת, ולא הלכו שולל לרעות חלילה בשדות זרים ורעים. וכל אלו שהיו שם הלא המה זקניהם של רבים היושבים כאן, והם באותם הימים בחרו למסור נפשם על קיום התורה והמצוות. ואף אנו בעת הזאת בוחרים להתחזק בקשר אמיץ לצדיקי אמת, באותה אש להבה כבימים ההם, ומתגברים על כל נסיון וקושי שישנו בדור הזה, כי אל ההרים עינינו לקנא ביראי ה' וחושבי שמו, לרצות להעפיל ולהגיע למדריגתם הנעלית.

לאחר ברכת המזון, בה התכבד לברך על הכוס הדומו"צ הגר"ש לייזער שליט"א, התאספו שוב הכל לבאטע בראשות הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב שליט"א שהארץ בשיחתו אודות האושר הרוחני שיש לכל אחד ואחד כאשר הוא שוהה בבית ה', וכמו שזמרו זה עתה 'נכספה וגם כלתה

נפשי לחצרות ה' לבי ובשרי ירננו לא"ל ח'. הבאטע נמשכה שעות ארוכות מתוך ניגוני כיסופין וערגה עד לשעות הקטנות של ליל שב"ק.

צפרא דשבתא

בשעות המוקדמות של יום השב"ק בצפרא דשבתא, כבר נצפו בחורים בתוככי היכל בית המדרש לאחר טבילה במקווה טהרה ועסקו בלימוד התורה הק' כהכנה לקראת תפילת שחרית, או באמירת ספר תהלים מתוך התעוררות הלב.

תפילת שחרית התפלל לפני העמוד הבה"ח חיים צבי נ"י בן הנה"ח ר' אברהם רייך הי"ו ראש הקהל דקהילתנו הק' בלעיקוואד. כשלאחר תפילת שחרו אמרו תהלים ליום השבת כהוראת הקודש של כ"ק מרן שליט"א לרגל המצב הקשה השורר בארה"ק. שליח - הציבור בתפילת מוסף היה הבה"ח שמואל (ב"ר שלום) גראסמאן נ"י מבארא פארק.

את הנאום המרכזי בסעודת יום השבת נשא הגאון רבי שלמה לייזער שליט"א הדומ"צ דבארא פארק, כשבדבריו הרחיב אודות ענין ההתקשרות לצדיקי אמת, ובפרט בדורנו שהוא הוא הכלי לעמוד בנסיונות כנגד מדוי הדור, ובפרט אנו חסידי צאנז אשר רבוה"ק מאורי הדורות מוסדי דור סללו לנו והורו לנו הדרך הישרה נלך בה. וכאשר נראה בחוש שכל מי שדבק באילן החיים נשאר לפליטה לדורות עולם.

שיחה מיוחדת ונלהבת נשא דברים ראש החבורה בבארא פארק, הרב זלמן לייב רייך הי"ו, במשנתו של כ"ק מרן שליט"א ממה שהשמיע בקדשו במהלך השנים, ובהם עצות מועילות לכל אחד ואחד שיוכל על ידם להתגבר כשבא לידו איזה קושי ומניעה, שיוכל תמיד להתאחז בעץ החיים ולהיות תמיד נאמן לה' ולתורתו.

כן נשא דברים נפלאים הר"ר אברהם בינוש ווקס הי"ו, שבשפתו העשירה הרחיב בשילוב פרפראות וסיפורים ועובדות קודש, משלים ומליצות, על השאיפה שצריכה שתהיה בלב האדם תמיד להיות לו רצון טוב לקיים מצוותיו ית"ש להתפלל ולעסוק בתורה, ולא לעשות כל דבר כמתוך הכרח וכמי שכפאא שד, שבאופן כזה כאשר יהיה לו לאדם איזה מניעה קלה מיד יפסיק מעבודתו, לא כן אם יהיה הכל מתוך שאיפה ורצון הרי שיהיה לזה קיום ויוכל לעלות ולהתעלות בהר ה'.

כבסעודת ליל שב"ק כן בעתיקא קדישא נשאו דברים רבים מבחורי החמד דברי תורה וברכה, וכן כובדו בחורים רבים בזמירות שירות ותשבחות, כשבמהלכם קמו כמה וכמה פעמים לריקודין קדישין.

בברכת המזון כובד הגרי"י העסקל שליט"א הדומו"צ דיוניאן סיטי.

לא מדליקים לפני שמאירים!

איככה נוכל להעלות את האור בבתינו בשמחה שלמה, כאשר משפחות אחינו ובשרינו שרויים באפילה?!

מזמרת נ"ר שד הנהיג
לברך 250
החיות וישפחות אחינו בברכה

אור
צדקת הנרות - חנוכה תשפ"ד

לקהל עור
התקני יאסא בארץ ישראל
התקני יאסא בארץ ישראל

תפילת מנחה וסעודה שלישית

לאחר מנוחה קצרה במיוחד, כבר שקדו על לימודם עשרות בחורים שמילאו את בית המדרש. תפילת מנחה התפלל לפני העמוד הבה"ח מאיר (ב"ר יחזקאל) נוסענצווייג נ"י מבארא פארק אשר ידיו רב לו באירגון וסידור החבורות בבארא פארק משך כל השנה כולו. אחר תפילת מנחה ישבו בני היכלא דכסיפין למחזי זיו דזעיר אנפין, בעידן רעוא דרעוין, להתעלות ולערוג אל ה' ברגעים קדושים אלו של צאת השבת, מתוך עדן הנפשות וצחצוח הנשמות.

הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב שליט"א עורר את הלבבות במשך שעה ארוכות בדבריו הנלהבים והלוהטים ברשפי אש שלהבת קה אודות מעלת גודל וקדושת הזמן בעידן רעוא דרעוין, שמובא בספה"ק במה שנאמר 'יאספו כל העדרים וגללו את האבן', כי מבואר בספה"ק דיעקב מכוון כנגד סעודה שלישית, ובעת הזאת הוא עת רצון כי הרצון לברוא את העולם נתעורר בשב"ק לעת סעודה שלישית, כי סדר הבריאה היה ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, וכיון שמעשה בריאת העולם הותחל בערב א"כ לפי זה היה התעוררות הרצון לבריאת העולם בעת רעוא דרעוין ביום שב"ק. ועת הזאת מסוגל לגלול את האבן מעל פי הבאר היינו מעל לב האדם ולפתוח שערי ודלתות לבו לעבודתו ית"ש לחוש קרבת אלוקים ולשתות ולהרוות צמאונו מבאר התורה והחסידות רוב קדושה טהרה ויראת שמים.

הגה"צ שליט"א הרחיב בדבריו, שכשם שלא יעלה בדעת אדם בעת תפילת נעילה ביום כיפור שהוא הזמן הנעלה ביותר ביום הקדוש ביתר, לשוחח עם זולתו או לעיין בספר ובגליונות וכדו', כי הלא כעת היא הזמן לבקש ולהתפלל בעדו ובעד משפחתו לשנה טובה וכל מיני השפעות טובות, הרי כן הדבר גם בעת רעוא דרעוין בכל שב"ק שהוא כעין זמן של נעילה, שבעת הזאת אין הזמן לקרוא ולעיין בגליונות וכדו', כי אם מזמרים הזמירות יחדיו בקול רב ומתעוררים בדברי תורה והדרכה.

כאן חולק לכל בחורי החמד זמירות לסעודה שלישית מבוארת ומתורגם לשפת יודיש המדוברת, כשהגה"צ הרב שליט"א מזמר יחד עמהם הזמירות ומפרש כל דיבור ודיבור בזמירות קדושים הללו להוריד אל הפשט והשכל את המילים והתיבות הקדושות שמזמרים אותם בלשון ארמית, כשבתוך דבריו הוא משלב פנינים יקרים מבאר החסידות רבוה"ק תלמידי אור שבעת הימים הבעש"ט הק' ותלמידי תלמידי, כמו גם מרבוה"ק זי"ע ועכ"ל. כשדבריו עשו רושם כביר על כל המשתתפים.

לעת כזאת הכריז הגה"צ הרב שליט"א על מבצע מיוחד לכלל הבחורים נ"י של התרוממות הרוח בעת רעוא דרעוין, לקבל על עצמם שבכל מקום שיהיו שם לעשות תענית דיבור מתחילת תפילת מנחה ועד אחר תפילת ערבית, כשבחורי החמד יסמנו לעצמם בטבלה מיוחדת השתדלותם בנושא זה, כאשר לקראת סיום זמן החורף יוענק להם שי מיוחד כאות הוקרה.

לאחר תפילת ערבית והבדלה התיישבו הכל לאמירת 'ויתן לך' ברוב עם יחדיו.

בזמן זה זכו הבחורים לקרבה יתרה ולהזדמנות נדירה של התקשרות עם אילן החיים, כאשר כל אחד ואחד מהם נכנס אל החדר בו שהה הגה"צ שליט"א, כאשר הגה"צ שליט"א התעניין אצל כל אחד ואחד על מצבו ומקום לימודיו בחביבות יתירה ובמאור פנים. והעניק לכל אחד שי מיוחד קונטרס הכנה לחנוכה בו לוקטו יחדיו מספרי חסידות מרבוה"ק עם ביאור ביודיש.

כאן גם נערך ההגרלה הייחודית למבצע הקודש שנערך בין מקהלות אנ"ש בארה"ב החל מימי הסליחות בשם 'קדושת התפילה וכבוד בית המדרש', להתחזקות בענין זה בכל בתי מדרשינו ברחבי ארה"ב, כאשר כלל אנ"ש חתמו שטרי קבלה להתחזק בזה לזכות כל חולי עם בני ישראל, וכל הנזקקים לישועה. כשבין כל המשתתפים הוגרל כרטיס טיסה להסתופף בצל הקודש. בגורל עלה הר"ר שמואל יעקב לייכטער הי"ו מלעיקוואד.

לאחר שמילאו אסמיהם ברכה, יצאו הכל בריקוד של שמחה על השבת הנפלאה לה זכו, עם כל בחורי החמד נשלח צידה לדרך סעודת מלוה מלכה. כשהכל שבים לבתיהם טעונים מטען רב של רוחניות אשר כאמור בוודאי תלווה אותם לאורך ימים ושנים טובות.

הר"ר אברהם בנימין בינוש וואקס הי"ו משגר מכאן ברכת תודה להנה"ח ר' אברהם רייך הי"ו ראש הקהל דקהלתנו הק' בלעיקוואד, אשר נשאו לבו לנדב הוצאות סעודת שבת, לט"נ הרה"ק רבי אברהם דוב בן הרב דוד זי"ע בעל הבת עין, שיומא דהילולא דיליה חל בשב"ק.

כן הודה להעסקן הר"ר יחזקאל שימון הי"ו, אשר עמד לימינו לסייע בעצה באומר ובמעש, ובזכות פעולותיו הברוכים זכו כעת הבחורים זו השנה השלישית לקיום שבת מרוממת זו עם הגה"צ הרב שליט"א. ען שיגר ברכות תודה להני צנתרי דדהבא הרב יקותיאל יהודה רייך הי"ו ראש החבורה בבארא פארק, הר"ר שלום ווייסבערג הי"ו ממאנסי, הר"ר חיים (ב"ר יחזקאל) נוסנצווייג מלעיקוואד, והר"ר ישראל יעקב ווייכברויט ממאנסי, אשר רב חלקם

צאנזע ברודער'ס

מדליקים 13 נרות!

צאנזער ברודער אינו מסוגל להדליק
נר של חנוכה כש-13 משפחות,
עשרות לבבות - דומעות בחשיכה!

ממקום זה פונים גבאי קופת 'מחותנים' לכל מחותן מאנשי שלומינו בארה"ב, העומד לקראת שמחת נישואי בנו או בתו, לפנות אל משרדי הקופה למלא פרטי טופס הקבלה, לא יאחר משש שבועות ממועד זמן השמחה, ולקבל את המענק בלב רגוע ובדרך כבוד. ניתן לפנות ליו"ר הארגון הר"ר בערל זילבער הי"ו בטלפון 4903-514-347.

**סעודת ש"ב ע"י צוות ת"ת דרכי אבות בבארא פארק
לרגל שמחת נישואי בת מנכ"ל המוסדות
מוה"ר חיים שמואל קרעש הי"ו**

בתופים ובמחולות ובקול צהלה ורינה, נחוגה בשבוע העעל"ט, שמחת שבע ברכות מפוארת, שנערכה ע"י חברי צוות תלמוד תורה ומנהלי ועסקני מוסדותינו הק' בבארא פארק, לרגל השמחה השרויה במעונו של מוה"ר חיים שמואל קרעש הי"ו מנכ"ל מוסדותינו הק' עם נישואי בתו הכלה תחי' עב"ג החתן חיים הערבסט הי"ו.

סעודת השבע ברכות נערכך באולם ספינקא בבארא פארק, בהשתתפות עסקני מוסדותינו, צוות המלמדים והמחנכים בת"ת ועוד. כשבמהלך הסעודה השמיעו תלמידים מהתלמו תורה חרוזין מיוחדים לכבוד המנהל, כשלאחמ"כ פצחו הכל בריקוד לכבוד חתן וכלה.

במהלך הסעודה אף נערך סיום מסכת קידושין שסיימו ללמוד זה עתה במסגרת הדף היומי, את הסיום ערך הרב חיים נוסנצווייג הי"ו.

הנחה את המעמד בטוב טעם ודעת המחנך הרב אברהם קארנפלד הי"ו מטובי המחנכים בת"ת, כשבדבריו הרחיב בשבח המחותן מוה"ר חיים שמואל שליט"א על היותו מסור בלב ונפש למען מוסדותינו הק', וכן לכל דבר הצריך בקהלתנו הק' והכל בסבר פנים יפות, את דבריו סיים בברכה קדם מוה"ר חיים שמואל שליט"א שיזכה לרוות רוב נחת דקדושה מלא חפנים מיוצאי חלציו לאורך ימים ושנים.

לאחמ"כ נשא דברים הרב ישראל שפירא מנהל לימודי חול בת"ת, שגם הוא כקודמו הרחיב בשבח המחותן הי"ו ופעליו המרובים לתורה ולתעודה, כאשר שמו הטוב הולך לפניו. והביע את הוקרת לבם והכרת הטובה שיש לכל אחד ואחד מבני הקהילה בכלל.

דברים נלהבים נשא האורח הגה"צ אב"ד לימנוב שליט"א, שהרחיב כדרכו בפרפראות נאות לשמחת חתן וכלה, כשהוא מתבל אמרותיו במובאות מספרי תלמידי הבעש"ט הק', כן האריך בשבח העוסקים במלאכת הקודש חינוך תינוקות של בית רבן לתורה לתפילה וליראת שמים, וביותר באלו החוסים תחת דגלו הטהור של כ"ק מרן שליט"א.

כאן נשא דברי חרוזים מיוחדים מנהל הת"ת הרה"ג ר' פינחס שלום ראטטנבערג שליט"א, כשבדבריו התמקד על מסירותו של המחותן שליט"א בכל עת ובכל שעה והכל במאור פנים.

בברכהמ"ז על הכוס כובד הגאון רבי שלמה לייזער שליט"א דומו"צ קהלתנו הק', שש ברכות - מנהל הת"ת הרה"ג ר' פינחס שלום ראטטנבערג שליט"א, ובברכה אחריתא - אבי הכלה מוה"ר חיים שמואל קרעש הי"ו.

אחר ברכת המזון יצאו המשתתפים בריקודים של שמחה לכבוד שמחת חתן במשך זמן רב.

מכון דברות הקודש

ממכון דברות קודש צאנז נמסר כי בלילי החנוכה בשעת ההדלקה בהיכל המתיבתא ניתן יהיה להשיג בעז"ה בדוכן

בהצלחת השבת ולמען החבורות בכל עת מצוא. תודה מיוחדת לה"ה שמעון ווייצנער הי"ו ממאנסי, שערך וסידר הדברים בצורה מיוחדת ומופלאה, וכן להבה"ח זאב (ב"ר רפאל אהרן) קורץ נ"י על עזרתו המרובה. וכמו כן לכל התורמים והמסייעים איש איש בשמו הטוב יבורך שתרמו לענג את השבת, הקב"ה ימלא שכרם ויזכו לנחלה בלי מצרים, וברכת רבוה"ק תלווה אותם להצלחה ולסיעתא דשמיא בכל אשר יפנו, ותעמוד זכותם למען הבערת הלבבות ברשפי אש שלהבת קה בדרכי התורה והחסידות. לדורי דורות ולאורך ימים ושנים טובות.

**מהנעשה ונשמע בארגון מחותנים בארה"ב
לעזר וסיוע לאנ"ש בעת שהשמחה במעונם**

לא עברו אלא חדשים בודדים מאז שנתבשרו אנשי שלומינו בארה"ב על הקמת קופת הצדקה "מחותנים", שנתייסד ע"י מורנו הגה"צ רב ואב"ד קהלתנו שליט"א במטרה אחת לתת מענק של כבוד למחותני אנ"ש בארצות הברית בעת שמחת נישואי צאצאיהם בדרך כבוד, ובזה להקל מעלם עול הכספי הכבד שרובצת על המחותן בעת משוש, וכבר מסכמים מנהלי הארגון ברוב סיפוק על ההצלחה הגדולה שנרשמה עד כה.

המיזם החשוב נטע שרשים בחודשי הקיץ העעל"ט, בעת ביקורו של הגה"צ אב"ד קהילותינו הק' שליט"א בקרב הקהילות בארצות הברית, כשבביקור זה הדרך ועודד הגה"צ שליט"א את עסקני אנ"ש על הקמת הקופה, ולראות שיהיה הכל בדרך כבוד. כלל אנשי שלומינו בכל אתר ואתר נרתמו והרימו נדבת לבם למען ביסוס הקופה, במסיבות היסוד שנערכו בכל עיר ועיר.

שבועות ספורים לאחר יסוד הקופה, החלו כבר העסקנים בהענקת מענקים נכבדים למחותנים מקרב אנ"ש, כאשר העסקנים גם קיבלו מכתב קודש מאת כ"ק מרן שליט"א שחייזק ועודד את ידם בפעילות קודש ונשגבת זו, אשר יש בה מצות צדקה בהידור רב.

בביקורו הנהדר האחרון של הגה"צ שליט"א בארה"ב בחודש העעל"ט, עלה וביקר במשרדי הקופה, לראות מקרוב את הפעילות הגדולה השוקקת במשרדים אלו, כשהעסקנים חברי צוות ההנהלה ובראשם יו"ר הארגון הר"ר בערל זילבער הי"ו מסור לידו דו"ח מפורט על כל הפעילות עד כה.

ממשרדי קופת 'מחותנים' נמסר, שכבר חילקו במשך החדשים הצפורים של קימת הקופה צחודש אב אשתקד עד עכשיו חודש כסלו תשפ"ד, קרוב למאה אלף דולר!!!. לשמחת ליבם של קרוב לעשרים מחותנים, שחגגו את יום שמחתם במנוחת הנפש, הודות למענק המכובד.

שלוחי הקופה קיבלו לידם כמה וכמה מכתבי תודה, בה הביעו המחותנים החשובים הי"ו עומק רגשי לבבם, וההוקרה המליאה שיש להם כלפי העסקנים כמו גם לכלל אנ"ש אשר נדבו והרימו נדבתם קודש לטובת הקופה, כשבבכך היו להם כמלאכי רחמים ממעונתו, ועזרו להם בסיוע שיש בהם ממש.

עסקני הקופה אינם נותנים מרגוע לעצמם, ועמלים בימים אלו בכל מרצם על מנת להגדיל את סכום הסיוע העומד כיום על למעלה מ-5,000 דולר, כשבמימים אלו ימי החנוכה בהם כל אחד מוסיף והולך מקוים הם להגדיל ג"כ את סכומי המענק, כשזה יתאפשר על ידי שכל אחד ואחד יהיה אכן מוסיף והולך, להרים את נדבתו קודש לקרן היסוד מידי חודש בחודשו.

לאחר שראה את הצורף הדחוף לעזור למחותנים בעת נישואי צאצאיהם הבחורים היקרים נ"י תלמידי הישיבה. כידוע לכל יוקר המחיה המאמים והעולם בעת שהשמחה שרויה במעון המחותרנים לקראת נישואי הצאצאים גדול מנשוא, ועל זמן זה הוקם הקרן לסייע בעיתותי שמחה.

הקרן אשר עומד בפיקוחו של הגה"צ ראש הישיבה ואב"ד קהלתנו הק' בארה"ב שליט"א כבר חילקו עשרות אלפי ש"ח לעשות מחותרנים מאנ"ש בדרך כבוד, כאשר כל בחור מקבל מענק מכובד לפני החתונה של אלפי ש"ח, ובנוסף במקרים של מצוקה כספית יוצאים הבחורים נ"י למגביות חירום מיוחדים.

אמנם אין הקומץ משביע את הארי, וכעת לקראת ימי החנוכה הק' יצאו ב'קרן חתנים' למגבית מיוחדת בה הם מבקשים את כלל אנ"ש להטות שכם ולזכות בזכות הנשגבה בהעמדת הקרן.

דוכן מיוחד יוקם בכל ליל בעת ההדלקה של כ"ק מרן שליט"א, שם ינתן הזכות להשתתף במצוה גדולה זו.

המכון, כרטיס זכרון חדש ומעודכן מכל לילות החנוכה אצל רבוה"ק כ"ק מרן זי"ע ולהבחל"ח כ"ק מרן שליט"א מכל השנים.

כמו"כ יו"ל כרטיס זכרון חדש האוצר בתוכו, את כל הזמירות המושרים בחצר הקודש עם כל ניגוני מעוז צור, כמו כן ניתן יהיה להשיג כרטיס זכרון ובו עריכת השולחנות הטהורים בימי חג הסוכות בשנת תשפ"ג ובשנה זו תשפ"ד במחיר מבצע מיוחד.

גם ניתן ניתן להשיג את כרטיס הזכרון הפופולרי "ואספר מעשי י-ה" על פעליו הגדולים והקדושים של כ"ק מרן זי"ע בתקופת השואה ולאחריה. וכן נגנים וכרטיסים ודיסקים מכל דבה"ק מרבוה"ק בכל השנים. לפרטים נוספים בטל' 052-7636809.

למען אחינו ובשרינו

כלל אנ"ש נרתמים בימי החנוכה למען קרן חתנים דישיבה"ק

קרן חתנים הוקמה ע"י הרה"ג ר' אשר זעליג בויס שליט"א מנהל רוחני בישיבה"ק פעיה"ק, לפני מספר שנים,

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ח ר' **שמואל מושקוביץ** הי"ו

אב"י בקרית הבעש"ט - פ"ת

לעילוי נשמת אשתו

מרת **גילה ע"ה**

בת הרה"ח ר' **יוסף שטיין ז"ל**

למלאות השלושים לפטירתה

במיטב שנותיה

בשב"ק פר' לך,

י"ג מרחשון תשפ"ד

תנצב"ה

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ר **יקותיאל יהודה בן חיים - קעניג** הי"ו

אב"י בקרית צאנז טבריה

לרגל השמחה השרויה במעונו

שמחת הולדת הבן נ"י

בפזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת פזל טוב

לאביו הרה"ח ר' צבי שליט"א - פעיה"ק

ולקטנו הרה"ח ר' חיים הי"ו - פ"ת

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד

פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרב **נחום יהודה שווארץ** הי"ו

אב"י בפאנטי

לרגל השמחה השרויה במעונו

שמחת הולדת הנכדה תחי

בת לבנו הרה"ר **אלימלך הי"ו**

אב"י בירושלים עיה"ק

בפזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת פזל טוב

לאביו הגאון רבי **ברוך שליט"א**

ולחותנו הרב **פרדכי טסלר שליט"א**

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד

פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא